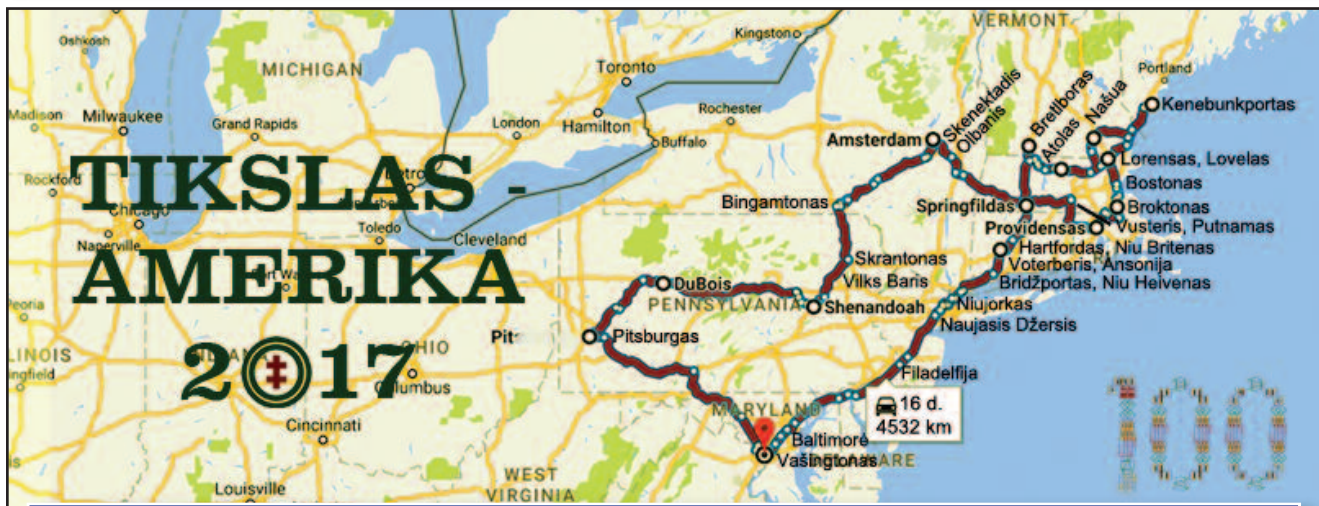

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-15-17

Iki valstybės atkūrimo jubiliejaus liko 91 diena!

Projektas „Tikslas – Amerika“ kviečia išsaugoti lietuvišką paveldą

Projekto „Tikslas – Amerika“ komanda aplankė 11 Rytų pakrantės valstijų ir pamatė per 300 lietuviškų objektų.

Augustinas ir Aistė Žemaičiai Amerikos Rytų pakrantėje ieškojo lietuviško paveldo.

JOVITA BELIAK-ANTANAVIČIENĖ

Projektas „Tikslas – Amerika“ – tai pirmasis lietuviško paveldo JAV rytuose tyrimas ir interaktyvus žemėlapis kūrimas. Šio projekto iniciatorius Augustinas Žemaitis jau seniai vykdo lietuviško paveldo tyrinėjimus užsienyje, informaciją skelbia savo svetainėje „Gabalėliai Lietuvos“ bei Amerikos lietuvių leidinyje „Vytis“. Anksčiau jis yra lankęs, fotografavęs ir aprašęs lietuvišką paveldą Lenkijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje, Latvijoje, Australijoje, Brazilijoje, kitur JAV, tačiau tai pirmą tokia ilga „ekspedicija“, skirta tik lietuviškomis vietoms. „Į Ameriką išvyko beveik milijonas lietuvių, tarp jų – sovietų okupacijos metais didžioji dalis elito: politikų, menininkų. Amerikoje jie kūrė, statė pastatus ir daug po savęs paliko“, – savo internetinėje svetainėje projektą pristato vadovas. Kartu su Augustinu dalyvauja ir jo žmona Aistė Žemaitienė.

– 4 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

Amb. R. Kriščiūnas: „Nėra labiau strateginio ryšio negu tarp Europos ir JAV“ – 2 psl.

Prisiminimais dvelkiantis „Lietuvos kvapas“ – 6 psl.

Rašinio konkurse Rokiškyje – pirmasis deimančiukas

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Lapkričio 3 d. Rokiškio krašto muziejaus menėje buvo paskelbtas rašinio konkurso nugalėtojas. Konkurso, skirto prisiminti dvi neišskiriamas drauges – rokiškėnes Ales, likimo nublokštas už Atlanto ir tapusias vienu metu žymiausių moterų veikėjų JAV lietuvių bendruomenėje ir Lietuvoje – rašytoją Alę Rūtą – Elena Viktoriją Nakaite-Arbačiauskiene-Arbienę ir mecenatę, žymaus išeivijos verslininko Juozo Kazicko žmoną Aleksandrą Kalvėnaitę-Kazickienę, laureatę tapo rokiškėnė, psichologė Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos „Romuvos“ padalinyje Alina Valantinavičienė. Konkurso organizavo: Jūratė Kazickaitė-Altman (Kazickų šeimos fondo – KAZIC-

Iš k.: mecenatė Jūratė Kazickaitė, rašinio konkurso Rokiškyje nugalėtoja Alina Valantinavičienė ir konkurso organizatorė Vijolė Arbas.

V. Bičiūnaitės nuotr.

KAS FAMILY FOUNDATION, Inc. – prezidentė ir dukra, kurios asmeninėmis lėšomis konkursas buvo finansuojamas) iš JAV ir Vijolė Arbas (vertėja ir Alės Rūtos dukra) iš Lietuvos, iš Kauno. Konkurso partneriai: Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliučio viešoji biblioteka, Kunigo švietėjo Jono Katelės labdaros ir paramos fondas. Informaciniai rėmėjai: Rokiškio rajono laikraštis „Gimtas Rokiškis“, kultūros žurnalas „Prie Nemunėlio“ ir išeivijos lietuvių laikraštis „Draugas“.

– 3 psl.

R. Kriščiūnas: Amerikos ir Europos ryšys išlieka tvirtas

PRANCIŠKUS VAIŠVILA

Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Valstijose Rolandas Kriščiūnas sako, jog ryšys tarp Europos ir Amerikos išlieka tvirtas, nepaisant įšaldytų laisvos prekybos derybų ar nesutarimų dėl sankcijų Rusijai. „Nėra, mano vertinimu, labiau strateginio ryšio negu tarp Europos ir JAV“, – interviu BNS teigė R. Kriščiūnas.

JAV prezidentu tapus Donald Trump, laisvos prekybos susitarimas su Europos Sąjunga (ES) buvo įšaldytas. Ar artimiausiu metu eksportuotojai gali tikėtis derybų atnaujinimo?

– Kol kas galiu pasakyti, kad vyksta nedaug, nes iš esmės visa prekybos politika Amerikoje yra susikoncentravusi į vieną regioną, tas yra visiškai suprantama. Buvo daug kritikos išsakyta per prezidento rinkimų kampaniją dėl NAFTA susitarimo (Šiaurės Amerikos laisvosios prekybos sutarties – BNS). Visos pastangos – 95 proc. – yra susikoncentravusios dėl NAFTA derybų. Buvo ambicingų planų pabaigti derybas iki šių metų pabaigos, bet dabar aišku, kad to nebus. Akivaizdu, kad tai persikels į kitus metus, bet neaišku, kaip giliai.

Savotiškai visa kita prekybos politika yra tapusi įkaitais NAFTA susitarimo, nes tai yra prioritetas numeris vienas. Kol dėl jos nebus susitarta, tikėtis, kad kažkas pajudės JAV ir ES derybose, yra nerealu. Todėl visi europiečiai laukia, bandydami išnaudoti tą laiką teigiamai.

Žiūrime, kaip vyksta derybos dėl NAFTA susitarimo ir pagal tai bandome spręsti, ko tikėtis iš amerikiečių, kai ateis mūsų eilė. Iki šiol nėra aišku, kokio ambicingumo susitarimo su ES galėtų norėti JAV. Iš savo pusės tu žinai ambicijas, nes jau dėl jų derėjaisi, bet kai nežinai naujos administracijos ambicijų lygio, tai labai sunku netgi pradėti derybas. Manau, kai pasibaigus deryboms dėl NAFTA susitarimo, bus prieita prie susitarimo su ES. Pirmas darbas, kuris lauks abiejų šalių, tai ambicijų lygio nusistatymas.

– Ką dabar Lietuvos eksportuotojai galėtų daryti, kad padidintų produkcijos paklausą JAV, nelaukiant laisvosios prekybos sutarties?

– Mes matome, kad tie produktai, kurie buvo dėl dolerio kurso išstumti iš JAV rinkos, grįžta. Aišku, gal buvo ir kitokia situacija, nes nebuvo Rusijos embargo, nes žemės ūkio produktų rinka mums buvo labai svarbi. Mes matome, kad sūriai sugrįžo į Ameriką.

Kompanijos laikosi skirtingų strategijų. Vienos bando parduoti galutinį produktą. Etninėse parduotuvėse gali rasti net varškės sūrelių, nors atrodo, kad turi šaldyti ir logistikos grandinė sudėtingesnė, bet net tai atkeliauja. Yra valstijų, kur nemažuose tinkluose galima rasti „Džiugo“ sūrį. Kitos kompanijos bando eiti į picerijas, tiekdamos sūrio žaliavą.

Amerika yra tapusi tam tikra pagalve, užsadarus Rusijos rinkai. 2015 metų rudenį esame gavę mėsos produkcijos eksportui reikalingus sertifikatus. Kompanijos yra atlikusios bandomąsias siuntas ir žinau, kad didina kiekius. Manau, čia matysime didesnį proveržį ateityje.

Šiai dienai eksportuojame apie 1 mlrd. eurų per metus, bet tai tikrai ne riba, nes Amerika yra didžiulė šalis. Manau, kad nepriklausomai, ar yra prekybos susitarimas, kuris turėtų sumažinti dar galbūt tarifus ir palengvinti procedūras, mes turime didelį au-

Rolandas Kriščiūnas.

Jono Kuprio nuotr.

gimo potencialą. Prekybos sutarties nebuvimas neturėtų atbaidyti verslų ieškoti čia (galimybių – BNS). Turime biotechnologijas ir informacines technologijas. Mano manymu, mes tikrai neišnaudojame dar viso potencialo. Nereikia laukti prekybos sutarties, kuri galėtų tapti papildomu impulsu, padedančiu Lietuvos eksportui į Ameriką, bet mes turime įvairių nišų ir be sutarties.

Mano didžiulis noras yra Pensilvaniją padaryti kaip strateginę valstiją, kuri galėtų tapti mūsų vartais, nes ji nėra toli, mes ją geriau pažįstame, yra gerai nusiteikusi administracija ir jiems įdomu. Jie būtų linkę tapti tuo tiltu Lietuvos verslui į Ameriką.

– Pastaruoju metu per Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalą buvo importuoti keli JAV dujų kroviniai. Ar manote, kad dujų importas iš JAV plės?

– Mes Lietuvoje esame pasirinkę strategiją – pirkti rinkoje. Ne turėti ilgalaikius kontraktus, kaip turėjome karčią patirtį su viena nelabai draugiška įmone. „Statoil“ sutartis yra tam tikras saugiklis.

Šiuo atveju rinkos sąlygos diktuos. Labai sunku pasakyti, pavyzdžiui, ar mes galėsime matyti daugiau amerikietišku dujų, jeigu jos bus konkurencingos ir tuo metu, kada mums jų reikės, kaina bus patraukli, tai tikrai taip. Jeigu ne, tai visada logiška pirkti pigiau. Šiuo atveju labai sunku pasakyti, ar matysime daugiau krovinių. Tie kroviniai, kurie atkeliavo, parodė, kad tai yra įmanoma. Rinkos logika

diktuoja galimybes pirkti iš Amerikos. Jeigu vieną kartą apsimokėjo pirkti, tai gali kartotis ir ateityje.

– Ar sprendimas importuoti dujas iš JAV buvo politinis Lietuvos žingsnis?

– Žmonės dažnai galvoja, kad politika bandai kažką dirbtinai padaryti. Tokios politikos tikrai nebuvo. Mes neprivalėjome iš nieko pirkti, bet tiesiog apsimokėjo pirkti. Negali nuneigti, kad tame krovinyje yra daug simbolinės reikšmės. Jis parodo, kad tai įmanoma, o tai siunčia stiprų signalą visai rinkai, kad mes galime atsivežti dujų iš JAV.

Kas siunčia signalą, jeigu kažkas ribotų mūsų prieigas prie rinkos, tai galėtume tikėtis dujų iš JAV. Aš manau, kad tai pademonstravo, jog esame daug saugesni negu buvome. Labai svarbu jausti tą užtikrintumą.

– Kitąmet Lietuvos gynybos biudžetas turėtų siekti šiek tiek daugiau nei 2 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP), kaip ši žinia sutinkama JAV?

– Noriu aiškiai pasakyti, kad 2 proc. yra ypatingos svarbos skaičius, nes mes esame tai žadėję jau kurį laiką. Mes dėliojame planus, kaip mes jį pasieksime ir visi dabar mato, kad tai ranka pasiekama. Būtų didžiulis apmaudas, jeigu mums tai nepavyktų. Nematau tam jokių priedaidų. To iš mūsų laukia JAV, nes tai statoma kaip pavyzdys kitiems.

Užtat Estija dėka 2 proc., kuriuos turi ne vienerius metus, yra minima kaip žvaigždė. Suskystintose gamtinėse dujose mes esame minimi kaip pavyzdys. Jeigu kalbama apie tai, kaip šalis rūpinasi energetiniu saugumu, Lietuva minima kaip pavyzdys.

Amerikai tai bus ypatingai svarbu, žiūrint į kitų metų NATO viršūnių susitikimą. Norėtusi, kad Lietuva į tą susitikimą ateitų su 2 proc. ir tikiu, kad ji tą padarys. Tai psichologiškai labai svarbu.

– Bet 2 proc. nėra riba?

– Ne, tai nėra riba. Tai yra absoliutus minimumas. Neturime save statyti į padėtį, jog esame klientai saugume. Mes turime būti aktyvūs tarptautinės bendruomenės nariai, dalyvaudami užsienio operacijose. Mes turime demonstruoti, kad mūsų gynyba mums rūpi ne mažiau negu mūsų partneriams. Kaip partneriams gali rūpėti mūsų gynyba labiau negu mums patiems? Jeigu neskiri 2 proc., o sakai, kad man yra grėsmė ir ateikite manęs ginti, tai to niekas nesupranta.

2 proc. mes esame užsibrėžę pasiekti ir pasieksime. Tikrai esame aktyvūs padėdami ir siųsdami savo karius į Malį, Afganistaną ar Iraką, nors suprantu – tai gali būti politiškai jautru. Darome pagal išgales. Manau, kad esame teisingame kelyje ir tai pastebima.

– Žvelgiant į paskutinį Lietuvos kariuomenės šarvuotų visureigių pirkimą iš JAV ar augant šalies gynybos biudžetui, JAV gamintojai netaps pagrindiniais įvairios įrangos tiekėjais Lietuvoje?

– Sunku pasakyti. Amerika bus visada mums kandidatas tiekti kažkokią įrangą. Ši šalis labai pažengusi karinėje pramonėje. Nieko nuostabaus, kad mes čia galime rasti ką nusipirkti. Manau, kad tas pirkimas yra stiprus simboliškai ir siunčia signalą kitoms JAV įmonėms, kad Lietuva didina finansavimą gynybai ir Lietuva dairosi Amerikoje. Kiekviena tokia sutartis yra pastebima karo pramonės.

Nukelta į 10 psl.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

! Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$115.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuvą ir kitas šalis oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00, paprastu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočime. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petruskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai
sutampa su redakcijos nuomone.

Rašinio konkurse Rokiškyje – pirmasis deimančiukas

Atkelta iš 1 psl.

Konkurse dalyvavo šeši autoriai, visi buvo įdomūs, kaip ir dera garsių literatų kraštui, bet nepra-lenkiama buvo Alina Valantinavičienė, pelniusi 1 tūkst. eurų premiją (kuria ketina pataupyti savo pirmajai eilėraščių knygai). Savo esė Alės Rūtos kūrybos tema ji pavadino „Prisilietimai, susitikimai, pasikartojimai“. Kiti dalyviai: antrąją vietą užėmė Dai-va Vilkickienė, bibliotekininkė, jos rašinys – „Vasara su Alės Rūtos kūryba: tiltas į tėvynę ir save“. Trečio-ji vieta skirta jauniausiam ir kandžiausiam konkurso dalyviui Deividui Valiūnui, gimusiam kartu su Ne-priklausoma Lietuva ir dirbančiam kabelinėje tele-vizijoje bei studijuojančiam informacines technolo-gijas. Jo rašinys – „Alės Rūtos pėdomis“. Taip pat da-lyvavo Audronė Telšinskienė, bibliotekininkė, atsi-untusi rašinį „Laiškas lietuje. Išgirsta ilgesio poezija Alės Rūtos kūryboje“; Gražina Pitrienė, buvusi kul-tūros darbuotoja, savo rašinį „Žalias rūtas pašlovini-mas“ parašiusi rokiškėnų tar-mėje, ir Janina Navikaitė, buvusi bibliotekininkė, pateikusi rašinį „Laiškas Bronytei“. (Jaunimo premija nebuvo įteikta, nes nė vienas jaunuolis iki 18 m. rašinio neatsiuntė.) Konkursą vertino komisija: literatūros mokslininkė dr. Žydronė Kolevinskienė, vertėja Vijolė Arbas ir „Draugo“ žur-nalistė Audronė V. Škiudaitė.

Literatūros šventė tądien Rokiškyje buvo graži, dalyvavo abi Alių dukros – mecenatė J. Kazickaitė, kuri įteikė premiją, ir konkurso organizatorė V. Ar-bas, atplėšusi konkurso vokelius ir paskelbusi lai-mėtoją. Renginį vedė konkurso globėja – Juozo Ke-liuočio bibliotekos direktorė Alicija Matiukienė. Programą atliko Juodupės gimnazijos vokalinis an-samblis „Grave“ (vadovė Aurelija Trasykė) ir Ro-kiškio mokyklos-darželio „Ažuoliukas“ vaikai, atli-kę meninę programą „Praeities paženklin-ti“ (programos vadovės Aurelija Trasykė ir Rima Vanagie-nė. Konkurso intriga buvo didelė – iki paskutinės mi-nutės nebuvo žinomas laimėtojas, todėl į vakarą su-sirinko nemažas būrys smalsių ir literatūrą mylin-čių rokiškėnų.

Laureatė Alina

Į „Draugo“ klausimus, kodėl rašote? kiek rašote? ką rašote? Alina Valantinavičienė atsakė: „Esu psi-chologė. Dirbu gimnazijoje su vyresniaisiais paaug-liais, konsultuoju privačiai. Esu egzistencinės psi-chologijos šalininkė. Kartais vedu savęs pažinimo grupes, taikydama rašymo ir dailės terapiją, bei dirbu su gydančiais tekstais (biblioterapija). Bū-tent rašymo terapija yra mano profesijos sąlyčio taš-kas su rašymu. Paskyriau nemažai asmeninio laiko įvairiuose seminaruose, kol perpratau šį metodą. Ži-noma, terapinis rašymas labai skiriasi nuo kūrybi-nio.

Kodėl rašau? Gaivinuosi viduje, gal... Rašydama būnu savimi. Rašau, nes man patinka pats rašymo procesas, ypač kaip atsiranda kokia metafora ar ei-lutė, kuri nežinia iš kur, bet ne iš tavo paties, kaip kū-rėjo sumanymų. Patinka poezija. Gal todėl ir mano kūryba labiau siejama su eilėraščių rašymu. Na, o prozos bandymai menki, išskyrus, kad jau penketą metų rašau giminės ir įvairių patirčių istorijas.

Per savaitę parašau vieną eilėraštį. Labai retai – du. Taip pat retai pasitaiko tuščių periodų, kai ne-rašau nieko. Na, kokį mėnesį... Niekur nespausdinu savo kūrybos, nes ji nėra brandi ir verta dėmesio. (Po šios pergalės rašinio konkurse Alina tikriausiai la-biau savimi patikės. Red.) Bet malonu, kad šiemet ke-lėtą eilėraščių išspausdino rajono kūrėjų almanachas „Vaivorykstė“, kuris išeina kas 10 metų. Svetainėje rašyk.lt yra dalis mano pastarųjų eilėraščių, slapy-vardžiu Kriso Hare. Man labai artima šiuolaikinė, mo-derni poezija. Esmė – kūrinyse turėtų būti gyvas, emo-ciškai iškalbus, idėja aiški ir geriau, – patyriminė“.

Spėriai laureatę pristatė ir rajono laikraštis

Konkurso organizatoriai ir dalyviai: (iš k. Kunigo švietėjo Jono Katelės labdaros ir paramos fondo valdytojas Leonar-das Šablinskas, konkurso dalyvės Audronė Telšinskienė ir Gražina Pitrienė, mecenatė Jūratė Kazickaitė, konkurso lau-reatė Alina Valantinavičienė, konkurso organizatorė Vijolė Arbas, Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliočio viešo-sios bibliotekos direktorė, konkurso globėja Alicija Matiukienė.

V. Bičiūnaitės nuotraukos

Meninėje programoje dalyvavo Rokiškio mokyklos-darželio „Ažuoliukas“ vaikai, atlikę meninę programą „Praeities paženklin-ti“ (programos vadovės Aurelija Trasykė ir Rima Va-nagienė).

„Gimtasis Rokiškis“. Anot žurnalistės Vilmos Bi-čiūnaitės, Alinos bendradarbiai, pažįstami ir arti-mieji nenustebo išgirdę jos pavardę ir sakė: „Taip ir turėjo būti“. Pati autorė minėtame interviu apie savo konkursinį kūrinį sakė: „Aprašydama mūsų kartos patirtį po nepriklausomybės atkūrimo, ieškojau są-lyčio taškų su antros ir trečios bangos Lietuvos emi-grantais. Alės Rūtos romanas „Kelias į kairę“ (1964) aprašo lietuvių emigrantų šeimos gyvenimą ir ver-tybes prie greitkelio Čikaga-Niujorkas. Man buvo įdo-mu pasižiūrėti, kokie mes esame iš sovietinės siste-mos atėję į laisvą Lietuvą ir kokias vertybes turėjo tie, kurie emigravo iš Lietuvos prieš pusę amžiaus. Esė yra nemažai pasakojama apie tai, kaip sovietų okupacija paveikė mano kartos žmonių sąmonę, kodėl mums sunkiai sekasi gavus laisvės dovaną. Žvilgsnį kreipiau į žmogaus vidų ir patirtų traumų reikšmę žmogaus sąmonei. Stengiausi atsakyti į svar-bų klausimą: kodėl žmogui taip baisu pasižiūrėti į save patį. Kūrinėlis nėra linksmas. Stengiausi, kad jis būtų kuo gyvesnis ir įdomesnis, negailėjau pa-vyzdžių iš mūsų kartos patirties“.

O taip rašinį įvertino komisija: „Pavyzdinis esė – variacijos Alės Rūtos tema. Intelektualumas, su-gebėjimas subtiliai panaudoti Alės Rūtos metaforas, žaisminga kalba, pasakojimo skaidrumas, asocia-tyvinis mąstymas. Autorė įdomi ir kaip poetė, – žo-

džiū – rašytoja ne Rokiškio – Lietuvos masto: „Aš esu emigrantė... emigravusi į kitą politinę sistemą“. De-šimt iš dešimties. Šiais laikais, kai nebeliko publi-cistikos, tai tikras šedevras. Alės Rūtos gyvenimas ir kūryba šiame rašinyje permašoma šių dienų emi-gracijos kontekste, taip reflektuojant gyvenimo svetur patirtį, suaktualinant ir rašinio autorės susitikimą su Ale Rūta XXI amžiuje. Šis tekstas labiausiai ati-tinka esė žanro reikalavimus“.

Alina – šeimos žmogus, bet kartais bando pabėgti nuo kasdienybės ir užsidaro rašyti, kaip darydavo ir rašytoja Alė Rūta. Ji mėgsta skaityti Alfonsą Nyką-Niliūną, Vytautą Bložę, Marcelijų Martinaitį, Onę Ba-liukoną. Pastaroji, sako, jai daranti nemenkos įtakos. Pati yra knygos žmogus, tokius augina ir savo vaikus. Minėtame interviu ji sakė: „Didesnė ar mažesnė namų biblioteka svarbi ir net būtina, jeigu turite vai-kų. Net nustembu, kad vyresnėliai, svečiuodamiesi namuose, niekada nepamiršta pasirausti knygų spin-toje ir išsirinkti ką nors sau. Todėl pirkdama knygas (tą darau po kiekvieno atlyginimo) žinau, kad pini-gus investuoju prasmingai. Kitas svarbus dalykas – bendravimas su vaikais tampa visai kitoks. Sakyčiau, džiugesnis ir įvairesnis, nes turime bendrystę per li-teratūrą. Jei namuose tik kelios knygūškstės inter-jerui papuošti, mes negalime net panorėti, kad vai-kas skaitys“.

Literatūros konkursas tęsis

Konkurso tikslai – ugdyti literatūrinius gebėjimus, populiarinti esė žanrą ir įprasminti, gaivinti Alės Rūtos kūrybinį palikimą – yra įvykdyti. Kaip tei-gia konkurso vertinimo komisijos pirmininkė dr. Žy-dronė Kolevinskienė: „Pateiktieji tekstai atspindi vie-nokį ar kitokį kuriančiojo, rašančiojo požiūrį į Alės Rūtos kūrybą, gyvenimą, pasitraukimą iš Lietuvos, to meto ir šių dienų emigraciją, taip sujungiant, „su-kabinant“. Rašiniai įvairūs, tačiau pasirinktos ori-ginalios prieigos prie Alės Rūtos kūrybos ir Rokiškio kraštui svarbaus konkurso. Galima pasidžiaugti au-torių skirtingumu ir originalumu, kūrybiškumu. Pa-rašyti gerą esė išties nėra lengva. Manome, kad pra-džia puiki, kad autoriams pavyko“.

Rastas ir deimančiukas (anot šio krašto švie-suolio Vaižganto). Literatūros šventės metu buvo pa-skelbta, kad deimančiukų paieška vyks ir toliau – kitų metų rašinio konkurso Rokiškyje tema – „Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 100-čiui. Mano miestelis (kaimas, apylinkė...)“.

Juodupės gimnazijos vokalinis ansamblis „Grave“ (vad. Aurelija Trasykė).

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Projektas „Tikslas – Amerika“ kviečia išsaugoti lietuvišką paveldą

Atkelta iš 1 psl.

Projekto „Tikslas – Amerika“ komanda JAV praleido 16 parų, per kurias spėjo aplankyti 11 valstijų bei pamatyti 301 lietuvišką objektą (paminklus, bažnyčias, kapines, klubus, vienuolynus, muziejus, kt.). Atsižvelgiant į tai, jog komandą sudaro tik du žmonės, pasiekti skaičiai yra neįtikėtini! Pokalbio metu Augustinas ir Aistė teigė, jog jie atidavė visas jėgas ir išnaudojo visas galimybes, kad grįžus į Lietuvą žemėlapi galima būtų sukurti kuo turtingesnę lietuviškais atradimais. Jų kiekviena diena JAV prasidėdavo dar prieš patekiant saulei, o ilsėtis grįždavo tik po vidurnakčio.

Spalio pradžioje po ekspedicijos JAV grįžę į Lietuvą projekto dalyviai tuoj pat kibo į darbus ruošiant interaktyvų žemėlapi apie lietuvišką paveldą Amerikoje. Visos dalyvių darytos nuotraukos ir surinkta medžiaga bus prieinama lietuvių ir anglų kalbomis interneto puslapyje www.tikslasamerika.lt. Planuojama, jog žemėlapis bus baigtas iki šių metų gruodžio 1 d.

Projektas tris kartus viršijo jam keltus lūkesčius, tačiau ne visas lietuviškas paveldas buvo aplankytas. „Laiko pritrūko tik mažai daliai vietų, tačiau jas irgi įtrauksime. Tad iš viso žemėlapyje bus pažymėta apie 330 vietų“, – preliminarų vietų skaičių žemėlapyje išduoda projekto „Tikslas – Amerika“ Augustinas Žemaitis.

Pokalbio metu Augustinas kaip turtingiausią lietuvišką paveldą aplankytą valstiją išskiria Pensilvaniją – joje net daugiau nei trečdalis aplankytų vietų. „Ten – ir du iš lietuviškiausių JAV „didmiesčių“ (Pittsburghas ir Philadelphia) ir Anglies regionas, kur lietuvių bažnyčios stovi kas 3–15 km, panašiai ir lietuvių klubai, kapinės. Vien Shenandoah miestelyje yra šešios lietuvių kapinės, 14 proc. gyventojų surašymuose prisistato esantys lietuvių kilmės“, – sako pašnekovas, nepamiršdamas paminėti ir Connecticuto, New Yorko bei Massachusettso valstijų, kur taip pat apstu lietuviško paveldo.

Danius Glinskis „Tikslas – Lietuva“ projekto kūrėjams pasakojo apie Susivienijimo lietuvių Amerikoje organizacijos pakilimą ir smukimą, apie jos archyvų reikšmę.

Augustinas žada interaktyviame žemėlapyje išskirti 10 svarbiausių vietų, kurios gali sudominti ne tik Amerikos lietuvius, bet ir turistus. Tarp šių vietų žada būti Kennebunko lietuvių pranciškonų vienuolynas – parkas Maine valstijoje, Baltimorės lietuvių namai-muziejus, Lietuviška klasė Pittsburgho mokyklos katedroje, Atsimainymo lietuvių bažnyčia New Yorke, Putnamo vienuolynas Connecticute ir kt.

„Tikslas – Amerika“ vadovas A. Žemaitis džiau-

Vienas lietuviškiausių pastatų New Yorke – Atsimainymo lietuvių bažnyčia. Architektas J. Mulokas ir interjero kūrėjas V. K. Jonynas čia mėgino tęsti tarpukario Kauno architektų pradėtą paiešką: sukurti naują lietuvišką stilių – modernų, bet tautinį.

Projekto „Tikslas – Amerika“ archyvo nuotraukos

giasi projekto sėkme ir Amerikos lietuvių aktyviu bendradarbiavimu dalinantis informacija bei kontaktais. „Susitikome su apytikriai 200 žmonių, iš kurių su beveik trečdaliu kalbėjomės ilgesnį laiką, kartu lankėme objektus, iš jų sužinojome daug naujo. Daugiausia tai vyresni žmonės, apie 70 m., pirmosios bangos lietuvių imigrantų vaikai ir vaikaičiai arba antrosios bangos imigrantai, atvykę į Ameriką vaikystėje“, – apie susitikimus su Amerikos lietuviais pasakojo pašnekovas.

„Vyriausiam, Eddie Žiaušui iš Amsterdamo – 99-eri, jis vyresnis už pačią Lietuvos Respubliką (šimtmetį švęs anksčiau). Jauniausieji buvo apie 50 m. – Amerikoje gimę antrosios bangos lietuvių vaikai arba trečiosios bangos imigrantai, atvykę prieš keliolika metų ir dažniausiai „netyčia“ po ilgo buvimo JAV atradę lietuviškas vietas bei jomis susidomėję“, – su tikrų žmonių grupes išskiria Augustinas. Projekto vadovas padėką reiškia ir Lietuvos vyčiams, kurie daugelyje vietų padėjo surasti pašnekovų – ypač ten, kur vyrąja pirmosios bangos Amerikos lietuviai.

Grįžę iš ekspedicijos projekto dalyviai dalijasi dvejopais išpučiais: „Viena vertus, labai džiugu, kad Amerikoje yra tokių nuostabių lietuviškų vietų. Kita vertus, gaila, kad daugelis tų vietų mažai žinomos, nelankomos, o kai kurios yra ant sunykimo ribos. Tikimės – „Tikslas – Amerika 2017“ prisidės prie situacijos pasikeitimo į gera“. Pašnekovas susirūpinęs jaunimu, kuris lietuvišku paveldu nesidomi, todėl jis nyksta. Tačiau vilties situaciją pakeisti yra – viskas įmanoma ir būtina norint išsaugoti istoriją. Projekto vadovas Augustinas Žemaitis iškelia lietuviško paveldo išsaugojimo problemą ir dalijasi mintimis, kaip išsaugoti mūsų paveldą Amerikoje bei skatinti kooperuotis:

Dvi problemos, kuriomis skundžiasi lietuviškomis vietomis besirūpinantys žmonės – ima trūkti pinigų ir gal net labiau – laiko, kurį gali skirti žmonės. Situacija tokia, kad tie, paveldą kūrusieji ir puoselėjęs, sensta, jaunimo jis nelabai domina, o žmonės iš bent kiek toliau, iš kitų miestų, apie tą paveldą mažai ir žino, įskaitant pačius Amerikos lietuvius.

Pasikeitė laikai. Organizacijos su nariais, kurie susitinka kas savaitę ar mėnesį, Amerikoje neteko populiarumo – ne tik tarp lietuvių, bet tarp viso jaunimo. Tuo tarpu dažnas lietuviško paveldo objektas buvo saugomas būtent tokių organizacijų: parapijų, draugijų kuopų ir t.t.

Tačiau ne viskas „tamsu“. Atsirado ir naujų galimybių, kurias būtina išnaudoti – deja, kol kas tuo naudojasi tik nedaugelis. Pirmiausia, išpopuliarėjo laikina savanorystė. Sudominti savanoriai galėtų atlikti nemažai darbų: nuo lankytojų priėmimo lietuvių muziejuose (kad šie dirbtų ilgiau) iki archyvų ska-

navimo ar internetinio tinklalapio tvarkymo. Tokia savanorystė galėtų įtraukti nuo lietuviybės atitrūkusį jaunimą, gal ir studentus iš Lietuvos, studijuojančius Amerikoje.

Antra, Lietuva dabar jau laisva ir ekonomiškai stiprėjanti. Pinigus, kuriuos prieš 20 ar 30 m. atrodė teisingiausia siųsti į Lietuvą, Amerikos lietuviai gali skirti savo paveldui saugoti – tas paveldas svarbus ir Lietuvai, o pavojus jam daug didesnis, nei bet kam Lietuvoje. Be to, pati Lietuva dabar turi daugybę programų, kur finansuojama užsienio lietuvių veikla – reikia tuo pasinaudoti. „Tikslas – Amerika 2017“ nakvynės, transporto ir kitos kelionės išlaidos irgi padengtos per vieną tokių programų (Lietuvos šimtmečio proga). Galima gauti ne tik finansavimą, bet ir pagalbą darbu: pavyzdžiui, Susivienijimo lietuvių Amerikoje archyvą New Yorke padėjo tvarkyti ir iš Lietuvos atsiųstos archyvarės.

Trečia, ir pačioje Amerikoje yra kaip niekad didelis susidomėjimas savo kilme: nuo genetinių tyrimų iki genealoginio turizmo (žinau tai ir dėl to, kad pats dirbu su dokumentų paieška Lietuvos archyvuose, pilietybės atkūrimu, padedu organizuoti ekskursijas į Lietuvos vietas, iš kurių kilę protėviai). Galima ir reikla vienaip ar kitaip sudominti lietuvišku paveldu JAV tuos, kurie tik pradeda domėtis savo lietuviška kilme.

Prie didingos New Yorko bibliotekos įėjimo – atminimo lenta, skirta iš Lietuvos kilusiam Martin Radtke atminti.

Ketvirta, išaugęs mobilumas ir internetas. Dabar kaip niekad paprasta greitai pasiekti daugybę žmonių, net iš kito JAV krašto, net iš pačios Lietuvos. Todėl paveldo išsaugojimui nebereikia remtis „vien“ tam tikro miesto Amerikoje lietuvių jėgomis.

Penkta, amerikiečiai daug palankiau žiūri į mažųjų kultūrą. Dabar, pavyzdžiui, įprasta kasdien valgyti vis kitos virtuvės maistą, lankyti „egzotiškus“ šokių. Galima juos sudominti ir lietuvių kultūra, ir čia galėtų pasitarnauti lietuviško paveldo objektai. Pa-

Projekto dalyvė Aistė Žemaitienė prie Antano Škėmos kapo New Yorke, „Cypress Hill“ kapinėse.

vyzdžiui, girdėjome, kad „Philadelphia Music Hall“ muę lanko ir daug nelietuvių, ir tai labai džiugu, nes salė taip gali gauti pajamų, o lankytojai sužino apie Lietuvą, lietuvišką paveldą, jis jiems nebėra tik uždari svetimi pastatai. Savo ruožtu yra galimybių gauti įvairius „grantus“ ir pačiose JAV ir ne vien iš lietuviškų organizacijų.

Kad būtų pasinaudota visomis tomis galimybėmis, reikia kooperuotis. Neverta tikėtis, kad kiekviename objekte atsiras po žmogų, kuris pats savarankiškai atras visas galimybes „grantams“ ar savanorių paieškai. Todėl reikia dalintis patirtimi, dirbti taip, kad ką jau padarė lietuviško paveldo saugotojai vienur, nereiktų kartoti ir iš naujo atrasti kitur. Nes visų tikslas bendras, konkurencijos čia nėra.

Žingsnis į reikiamą pusę galbūt galėtų būti neformali lietuviško paveldo Amerikoje „taryba“, bendraujanti internetu (greičiau, pigiau ir patogiau). Į ją įeitų Amerikos lietuviai iš paveldo objektų įvairiuose miestuose, iš Amerikos lietuvių žiniasklaidos, taip pat žmonės iš Lietuvos ambasados JAV, Lietuvos kultūros ministerijos ir t.t. Taigi ten būtų žmonių, išmanančių kiekvieną sritį – nuo finansavimo iki savanorystės, nuo viešųjų ryšių iki Lietuvos programų užsienio lietuviams, nuo JAV teisės iki mokesčių.

Svarbiausia, kad tokia taryba žintų visus lietuviško paveldo objektus, jų situaciją, tarpusavyje dalintųsi naujienomis, patarimais. Iškilus pavojui lietuviško paveldo objektui, galėtų skambinti pavojaus varpais, ieškotų sprendimo. Arba kruopščiai įvertinusi, kad konkrečioje vietoje situacija pernelyg sudėtinga, jėgas skirtų kitur.

Reikia suprasti – bus vietų, kurių išsaugoti tiesiog neįmanoma. Manau, geras pavyzdys yra New Yorko Aušros Vartų bažnyčia. Pastatas nepriklausė lietuviams, be to, buvo ant labai brangios žemės...

Kita vertus, kol vyko kova dėl šios bažnyčios, daug „tyliau“ griuvo ne vienas lietuviško paveldo objektas, kuriuos, manau, buvo galima išsaugoti. Net ir kai kurios bažnyčios parduodamos labai pigiai. Turiu informacijos, kad bent viena parduota už vieną dolerį. Sutelkus jėgas galima būtų tokias išgelbėti: religinė paskirtis gal išnyktų, bet lietuviškumas liktų. Tokiuose pastatuose galėtų būti sutelkta įvairi išsisklaidžiusi lietuviška veikla, amerikiečiams pristatoma Lietuva (o amerikiečiai juk – rinkėjai, turistai, investuotojai...). Tikrai geriau, nei kad jos virstų griuvėsiais ar taptų sandėliais.

Deja, didelė problema, apie kurią retai kalbama, yra ta, kad apie didelę dalį dar išlikusių nuostabių lietuviško paveldo objektų net ir iš Amerikos lietuvių žino tik nedaugelis, ką jau kalbėti

apie kitus amerikiečius, Amerikos lietuvių palikuonis ar Lietuvos lietuvius.

Lietuviškam paveldui Amerikoje, jo būklei, pavojams išryškinti, tikiu, gali pasitarnauti „Tikslas – Amerika“. Norėčiau, kad „Tikslas – Amerika“ netaptų išnyksiančio paveldo katalogu, tačiau tam tikru atsispyrimo tašku, supratimu – trauktis nebėra kur; tai verta saugoti. Gal didžiosios dalies lietuviško paveldo JAV jau neliko. Susitelkime, išsaugokime tai, kas liko”.

Nuoširdžiai tikėdami lietuviško paveldo svarba bei būtinybe jį išsaugoti, projekto „Tikslas – Amerika“ savanoriai nežada sustoti ir jau rengia kitų metų planą „Tikslas – Amerika 2018”. „Projektas dar nėra patvirtintas, tačiau paraiškoje yra numatyta ap-

Jogailos skulptūrą Centriniam New Yorko miesto parke puošia Vyciai.

lankyti Vidurio Vakarų: Illinois, Mis-souri, Indiana, Ohio, Michiganą ir Wisconsiną. Šio regiono lietuviškas vietas įtraukus į interaktyvų „Tikslas – Amerika“ žemėlapi, jis jau dengtų JAV teritorijas, kuriose gyvena apie 70 proc. visų Amerikos lietuvių.

„Nors dabar lietuvių gyvena visose JAV, didelėje šalies dalyje lietuvių bendruomenės susiformavo tik neseniai, ir todėl paveldo nepaliko, tuo tarpu Vidurio Vakarai, kartu su Vidurio Atlanto ir Naujosios Anglijos regionais – tos vietos, kur lietuviai kūrėsi dar nuo XIX a. ir sukūrė daug gražaus bei didingo paveldo”, – apie ateities planus kalba projekto iniciatorius Augustinas Žemaitis.

Projekto sėkmės atveju liktų įgyvendinti „Tikslas – Amerika 2019”, tai – Kanada bei New Yorko valstijos vakarinė dalis, kuri šį kartą nebuvo paliesta.

„Tikslas – Amerika” pirmoji stotelė – New Yorke

Bendradarbiaudami su „Tikslas – Amerika” projekto autoriais, pradėdame informacinį straipsnių ciklą. Straipsniuose bus išsamiai pristatomos projekto metu aplankytos vietos, suskirstytos pagal regionus.

Skaitytojai galės daugiau sužinoti apie lietuvišką paveldą New Yorke ir jo priemiesčiuose (apimant New Jersey), Washington, DC, su priemiesčiais, Baltimore su priemiesčiais, Philadelphia su priemiesčiais, Connecticut ir Rhode Island, Massachusetts, Vermontą, New Hampshir ir Maine, Pittsburghą su priemiesčiais, Šiaurinę ir Pietinę Anglijos regionus Pennsylvanijos valstijoje bei Aukštutinę New Yorko valstiją. Straipsnių ciklą pradėdame Augustino Žemaičio pasakojimu apie New Yorką.

„Tikslas – Amerika” startavo New Yorke. Simboliška! Dažnam lietuvių pirmųjų bangų imigrantui Amerika irgi prasidėdavo čia, Ellis salos registracijos punkte. „Tačiau tikrai ne visiems. Mano protėviai išlipo Bostone”, – vėliau girdėdavome iš pirmosios bangos lietuvių vaikų ar provaikų.

Ir vis dėlto, kokie priblokšti turėjo jaustis tie, kurie atvyko į New Yorką, kuriuos po savačių varginančios kelionės laivo žemiausioje klasėje (beveik triume) pasitiko daugiaaukščių ir Laisvės statulos vaizdai! Aukščiausias „dangoraižis” Vilniuje tada buvo 8 aukštų, bet dauguma imigrantų nė jo nematė, gyveno kaimuose...

Ellis sala – pirmosios bangos lietuvių vartai į JAV

Į JAV XIX–XX a. sandūroje įleisdavo beveik visus. Tačiau dalį Ellis saloje „išbrokuodavo” – gal, tarkime, laiptais lipdamas duso, o reikėjo sveikų. Tada siųsdavo į gretimą ligoninę, nepavykus pagydyti, deportuodavo. Tais laiptais, kuriais ašarodami išsiskirdavo įleisti ir neįleisti į JAV lietuviai, šiandien vaikšto vien turistai. Visa sala dabar – imigracijos muziejus.

Didingose jo menėse, tiesa, lietuvių tikėjaisi rasti daugiau. Australijoje, kur lietuvišką paveldą tyrinėju seniau, imigracijos muziejuose aptikdavau ir tautinių drabužių, ir atminimo lentų lietuviams. Ellis panaršius pagrindinę ekspoziciją pavyko rasti tik vieną Lietuvos žydės citatą, paskui šiaip ne taip pamatėme lietuvių užsienio pasą, pakabintą aukštai aukštai virš kitų pasų... Su lietuviais susijusių nuotraukų trūksta, tarp daugybės „mažumų laikraščių” pavyzdžių nemačiau lietuviškos spaudos, statistikoje lietuviai irgi neišskiriami...

Kaip ten bebūtų, XIX–XX a. sandūroje imigrantų patirtis buvo labai panaši. Kai stovėjau apleistoje Ellis salos ligoninėje, ilgo koridoriaus gale, gretimose saloje mačiau nugarą atsukusią Laisvės statulą, vienojai gerai galėjau įsivaizduoti aplinkinėse palatose ir lietuvių, ir italų, ir

slovakų. „Kuo sunkesnis ligonis, tuo arčiau koridoriaus galo”, – man sakė.

Nuo tautiškiausios bažnyčios iki tos, kurios nuotraukų internete nėra

Kiek daug gražaus New Yorke pastatė tie lietuviai, kurių svajonė gyventi laisviems nuo carinės ar, vėliau, sovietinės okupacijos išsipildė! Atsimainymo (Transfiguration) bažnyčia Queens, esu giliai įsitikinęs, nusipelno didesnio dėmesio ir Lietuvoje, ir Amerikoje. Nes čia architektas Jonas Mulokas sukūrė naują architektūros stilių, kur viskas ir modernu, bet ir tautiška. Net nesuskaiciuos lietuviškų detalių: čia labai akivaizdžių, čia simbolinių, kurias gali perprasti tik išgilinęs. Jei toks pastatas stovėtų Lietuvoje, jis neabejotinai būtų laikomas modernios architektūros šedevru. O jei „tautinės detalės” būtų susijusios su kuria nors didesne JAV mažuma, tikriausiai Atsimainymo bažnyčia būtų išgarsėjusi ir Amerikoje.

Didybė pribloškė ir Apreiškimo bažnyčia Brooklyne. Bet ji statyta vokiečių. Su nupirktom iš kitų bendruomenių lietuvių bažnyčiom yra taip: jos dažnai labai didelės ir didingos, bet lietuvių ten kiek mažiau. Tiesa, dabar daug detalių į Apreiškimo bažnyčią atkeliavo iš kitų, uždarytų lietuvių bažnyčių.

Vietoje žymiausios jų, Aušros Vartų Marijos šventovės Manhattane, mačiau, jau dygsta aukštas pastatas. O Šv. Jurgio bažnyčios Brooklyne net nuotraukos internete neradau, nors nugriauta ji tik apie 2008 m. Švč. Mergelės Marijos Angelų Karalienės lietuvių bažnyčia stovi, bet net užėjęs vidun nieko lietuviško neradau.

Savanoriai – raktas į lietuviško paveldo išsaugojimą?

Už tai, kad kitos lietuviškos vietos dar laikosi, reikia dėkoti entuziastams, kurių ne vieną sutikome. Tokiems, kaip dr. Algirdas Lukoševičius, darbo dieną mus pavežiojęs po lietuviškas bažnyčias (be jo niekaip nebūtume visko spėję). Jis ne tik jas remia, bet netgi laisvalaikiu apie Apreiškimo bažnyčią pasakoja susidomėjusiems niujorkiečiams „Open House New York” metu. Pui-ku ir svarbu! Kad lietuvių paveldas būtų išsaugotas, kad jis taptų langu tarp Amerikos ir Lietuvos, jo reikšmę turi žinoti kuo daugiau žmonių.

Kitas toks savanoris – Danius Glinskis – pasitiko mus atvykusius tiesiai iš oro uosto prie Susivienijimo lietuvių Amerikoje (SLA) pastato Manhattane, dangoraižių apsuptyje. Dabar šis keturaukštis – 1987 m. imigravusio architekto hobis. D. Glinskis kelias valandas pasakojo (ir, jei ne mūsų skubėjimas, būtų kalbėjęs dar bent kelias) apie tos senutėlės lietuvių organizacijos pakilimą ir smukimą, apie jos archyvų reikšmę. Jis išsirūpino, kad archyvus tvarkyti padėtų Lietuva.

Nukelta į 7 psl.

MADOS SKRYNIA

Parengė **Loreta Steffens**

Prisiminimais dvelkiantis „Lietuvos kvapas“

Žmogaus siela gali keliauti kvepalais, lygiai taip, kaip kitų žmonių sielos keliauja muzika.

Charles Baudelaire

Psichologai teigia, kad kvapas padeda užsimiršti ir perkelia žmogų į kitą realybę, tačiau lygiai taip gali iš užmaršties prikelti seniai pamirštus pojūčius ir vaikystės prisiminimus. Yra sakoma, kad muzika – tai gryniausia meno forma, gryniausia, nes ji neturi jokio materialaus aspekto. Kvepalai taip pat yra minimaliai materialūs. Jie sklinda oru nematomų molekulių pagalba. Žmogui sunku kalbėti ne tik apie kvapus, bet ir jausmus bei emocijas. Prisiminkime Igno Šeiniaus „Kuprelis“ Gundę – „myliu tik todėl, kad myliu“. Kvapų jutimas ir žmogaus emocijos yra neatsiejami. Smegenų sritys, atsakingos už emocijas ir kvapą, yra tame pačiame neuronų struktūrų tinkle, vadinamame limbine sistema. Todėl lygiai taip, kaip sunku nusakyti meilės emociją, taip pat sunku įvardinti, kodėl mums skanus vienas ar kitas kvapas. Kvepia, nes kvepia.

Aš, kiekvieną kartą nuėjusi čia į mišką, giliai įkvepiu ir užmerkusi akis atsiduriu Dzūkijos miškuose. Atrodo, tas miškų ir samanų kvapas man yra neatsiejamas nuo Lietuvos ir vaikystės prisiminimų. Mums, gyvenantiems svetur, šios asociacijos yra ypač stiprios ir artimos širdžiai. Todėl nieko stebėtina, kad 2010-aisiais dienos šviesą išvydo pirmasis pasaulyje kvapas, dedikuotas šaliai – „Lietuvos kvapas“. Tapęs šiuolaikišku ir unikaliu Lietuvos simboliu šiandien jis virsta svarbias Lietuvos istorijos datas, įvykius bei asmenybes primenančia kolekcija. Greta pirmojo rikiuojasi dar du kolekcijos kvapai – „Barbora“ ir „Karalystė“. „Lietuvos kvapas“ dedikuotas pirmajai Lietuvos istorinei datai, kuomet Lietuvos vardas (lot. Lituae) buvo pirmą kartą paminėtas rašytiniuose šaltiniuose. Šis istorinis įvykis užfiksuotas Kvedlinburgo analuose 1009 m. Ant rasis kolekcijos kvapas yra dedikuotas vienai žymiausių Lietuvos istorijos moterų – Barborai Radvilaitei. Barboros asmenyje persipina erudicija, nepaprastas renesansinis grožis, stiliaus pojūtis, širdies jautrumas ir didinga meilės istorija. 1547 m. slapta susituokusi su Žygimantu Augustu, 1550-aisiais Barbora Radvilaite buvo karūnuota Lenkijos karaliene ir Lietuvos didžiąja kunigaikštene. Šios rafinuotos moters istorija ir šiandien yra gyva, vis dar žadinanti rašytojų, kompozitorių, menininkų, mados kūrėjų vaizduotę. Trečiasis kolekcijos kvapas „Karalystė“ pasakoja apie didingą Lietuvos valstybės gimimą. Anuomet, 1251 m., kunigaikščiui Mindaugui suvienijus Lietuvos žemes, buvo įkurta ir popiežiaus bule pripažinta Lietuvos Karalystė. 1253 m. liepos 6 d. Mindaugas buvo pateptas šventaisiais aliejais, vainikuotas karūna ir paskelbtas Lietuvos ka-

raliumi. Jam buvo lemta būti paskutinės Viduramžiais įkurtos Europos karalystės valdovu.

Namams skirtų kvapų kolekcija „Lietuvos kvapas“, „Barbora Radvilaite“ ir „Karalystė“ tapo Lietuvos nacionaliniu simboliu, padedančiu pakeisti pasaulio požiūrį į Lietuvą, kaip nepriklausomą ir savarakišką valstybę. Šis lietuviškas produktas ne tik pasižymi unikalia idėja, bet ir pozityviai kelia Lietuvos valstybės įvaizdį Europos bei pasaulio akyse. Netgi Lietuvos Vyriausybės svarbiausi politikai šiuos kvapus dovanoja kitų valstybių politikos atstovams kaip nepamirštamą suvenyrą. Lietuvos krašto apsaugos ministras šiuos kvapus išsiuntė ir mūsų kariams į Afganistaną gimtinei prisiminti.

Vienas iš „Lietuvos kvapo“ pagrindinių ikūrėjų Dainius Rutkauskas taip pasakoja apie šios kolekcijos gimimą: „Šie kvapai – tai būdas parodyti pasauliui, ką mes galime nuveikti. Tai subtilus būdas parodyti pasauliui, kad Lietuva yra moderni valstybė. Daugelis Vakaruose vis dar galvoja, kad Lietuva – tai tik atskilusi buvusios Sovietų Sąjungos dalis. Vakarai yra susidūrę neigatyvų įvaizdį apie mus, ir tai yra didžiausia neteisybė! Mes esame moderni, technologiškai išsivysčiusi valstybė, ir norime visa tai parodyti pasauliui. Mūsų kvepalai yra ypatingi ir galbūt tai padės užmegzti pozityvų dialogą su kitomis pasaulio šalimis“.

Kadangi „Lietuvos kvapo“ vizija yra išskirtinė ir neprilygstama, mes irgi panorome pakalbinti šios kompanijos ikūrėjus ir išgirsti visą istoriją iš pirmų lūpų.

Kaip gimė idėja sukurti „Lietuvos kvapas“, „Barbora“ ir „Karalystė“ namams skirtus kvapus? Ir apskritai –

nuo ko visa ši kvapni vizija prasidėjo?

„Lietuvos kvapo“ vizija gimė 2008 m. Tuomet teko daug keliauti į svečias šalis darbo reikalais. Jautėme trūkumą dovanų, reprezentuojančių Lietuvą. Gintaro karoliai, sūriai, skilandžiai šiuolaikiško pasaulio kontekste mums neatrodė tinkami. Ėmėme galvoti, o kas galėtų reprezentuoti Lietuvą kitaip, pristatyti ją kaip modernią ir miesto kultūrą turinčią šalį? Norėjosi sukurti kažką modernaus, stebinančio, neįprasto. Gal šalies kvapą?

Per kelerius metus mums pasisekė suburti į vieną komandą įvairių sričių profesionalus ne tik iš Lietuvos, bet ir užsienio – Europos ir JAV. Rinkome medžiagą, bendravome, ieškojome šalies kvapo analogų kitose šalyse, bet pasirodė, kad esame pirmieji.

Žinia, kad Lietuva yra pirmoji valstybė, turinti savo šalies kvapą, 2010 m. nuskambėjo per visą pasaulį – apie įgyvendintą idėją rašė ir kalbėjo „The Guardian“, „Der Spiegel“, BBC, S. Colbert, CBS, TV5 ir t.t. Vėliau žinutė buteliuke su užrašu „Lietuvos kvapas“ keliavo per pasaulį, garsindama mūsų šalį ir didindama gerbėjų ir sekėjų ratą.

Netikėdami patys tuo, kas įvyko, sau pasakėme – jei šis projektas išgyvens 5 metus, tęsime jį toliau. Tad 2016 m. pradžioje ėmėme kurti kolekciją, kuri 2017-ųjų rudenį išvydo dienos šviesą. Šalia Lietuvos kvapo atsirado du nauji: „Barbora“ ir „Karalystė“

Kuo Jūsų kuriami kvapai skiriasi nuo kitų tokio pobūdžio namams skirtų kvapų?

Lietuvos kvapo kolekcijos kvapai pasakoja istoriją. Kiekvienas kvapas dedikuotas konkrečiam istoriniam įvykiui ar asmenybei, turi savo legendą. Šie kvapai skatina į Lietuvą ir jos istoriją pažvelgti kitaip. Tai ir originali žinia, ir dovana viename. Kvapai kokybiški, saugūs, sertifikuoti ES laboratorijoje. Galutinis produktas gimsta Lietuvoje.

„Lietuvos kvapas“ serijoje yra ir kūnui skirti kvepalai. Kokios pagrindinės natos suteikia šiems kvepalams išskirtinumo?

Lietuvos kvapas buvo kuriamas kaip kvepalai kūnui. Kuriamas tradiciniu, trijų natų kompozicijos būdu. Šis būdas net patvirtino projekto idėją – į kvapą sudėta tai, kas esame, kuo buvome, kuo didžiujamės.

O išskirtinumo šioms kvepalams suteikia ne atskiri kvapai, bet jų kūrybos procesas, kurį mes apvertėme aukštyn kojomis. Paprastai parfumeriai pradžioje sukuria kvepalus, vėliau sugalvoja pavadinimą ir galiausiai sukuria istoriją kvepalų reklamai. Mes pradėjome nuo pavadinimo, vėliau – legendos. Parfumeriams, turintiems šią informaciją, teko neįprasta užduotis – sukurti patį kvapą. Iki to laiko jie

„Lietuvos kvapas“ nuotraukos

nieko panašaus nebuvo darę. Šie kvepalai gaminami iš natūralių medžiagų vienoje seniausių pasaulio parfumerijų Prancūzijoje. Jie kokybiški, išlieka labai ilgai.

Kaip pasirinkote tokius unikalius pavadinimus? Juk dabar visi savo kolekcijoms renkasi kuo įmantresnius vardus, o Jūsų pasirinkti pavadinimai yra gana paprasti, bet labai artimi kiekvieno lietuvių širdžiai.

Kadangi „Lietuvos kvapo“ kolekciją dedikuojame Lietuvos istorinėms datoms ir asmenybėms, pavadinimus pasirinkti nebuvo sunku. Didžiuojamės istorijos puslapiuose turėdami Barborą (Radvilaite). Juk jos asmenyje persipina erudicija, nepaprastas renesansinis grožis, stiliaus pojūtis, širdies jautrumas ir didinga meilės istorija. Barboros aromatas nėra sudėtingas, tačiau tikrai renesansiškas – ryškus ir svajinantis. Nors pati Barbora ir nesikvepino tokiais kvepalais, nes tais laikais parfumerijos galimybės buvo labai ribotos, bet pati kvapų kompozicija būtų puikiai derėjusi prie jos asmenybės ir grožio.

Dedikuoti kvapą paskutinei Europos Viduramžių karalystei – Lietuvai – buvo garbės reikalas. Tai vyriškas, „viduramžiškas“ aromatas. Kvapas gana sudėtingas – todėl vyrams jis asocijuojasi su mūšiais, žirgais, kalavijais, o moterims – su ritualais, žolėmis ir viduramžių rūmais.

Kas sudaro „Lietuvos kvapų“, „Barboros“ ir „Karalystės“ kolekcijas?

Visos kvapų kolekcijos turi kvapą namams su lazdelėmis (100 ml) ir kvapnias žvakes (170 g). Lietuvos kvapas dar yra ir kvepalų pavidalu (30 ml).

Su kokiais sunkumais teko susidurti pačioje kvapų ir kvepalų gamybos pradžioje?

Lietuvos kvapas nebuvo kuriamas naujai – jam jau 7 metai, todėl parfumeriams teko sukurti kvepalų adaptacijas namų kvapui ir žvakei. Tai nebuvo labai paprasta ir užtruko nemažai laiko, nes reikalavome, kad nauji produktai išsaugotų tokį pat atpažįstamą „Lietuvos kvapo“ charakterį. Nemažai iššūkių teko patirti bandant pagaminti pakuotes ir kvapų buteliukus – kadangi kolekcija leidžiama palyginus nedideliais tiražais – teko derėtis su gamintojais, kuriems smulkesni užsakymai nėra labai įdomūs. Galiausiai juos įtikinome. Dabar gamintojai patys džiaugiasi galutiniu rezultatu ir giria mus už atkaklumą. Beje, kvapų kolekcijos pakuotės žaliavos bei pačios pakuotės pagamintos Lietuvoje ir Europoje.

Man didelį išpūdį paliko Jūsų kuriamą kvapų pakuočių dizainas. Atrodo, vien tik paėmęs į rankas „Lietuvos kvapo“ ar „Barboros“ dėžutę, gali vizualiai pajusti tą nepaprastą gimtinės trauką. Kas buvo Jūsų pakuočių dizaineris ir kodėl pasirinkote būtent tokį įpakavimą?

Siekiame nutolti nuo tradicinės lietuviškos tautinės simbolikos. Mums norisi išryškinti Lietuvos miestų, dvarų kultūrą, tradicijas, spalvas, regalias. Naujosios kartos grafikos dizaineriui Pijui Kibildžiui teko nelengva užduotis visa tai suderinti. Tačiau jis puikiai viską sujungė į bendrą visumą. Na, o pačią pakuotės formą padiktavo mūsų patirtis – daugelis Lietuvos kvapo kolekcijos produktų bus dovanojama, siunčiama paštu į kitas šalis, vežama lagaminuose, todėl pakuotė turi būti ne tik estetiška ir reprezentatyvi, bet ir tvirta bei saugi.

Kaip Jūsų kvapus priėmė Lietuvoje? Ar sulaukėte didelio pasisekimo gimtinėje?

Per visus tuos metus, kuriuos gyvavo „Lietuvos kvapas“, užsiauginome ištikimų gerbėjų ratą. Pastarąjį pusmetį buvome kiek pritilę – naujosios kvapų kolekcijos pristatymas vėlavo apie pusmetį. Susilaukėme daug klausimų – ar mes gyvi? Ar „Lietuvos kvapas“ toliau egzistuos? Pristačius naują kolekciją išgirdome daug gerų atsiliepimų tiek idėjai, tiek pakuotei, tiek patiems kvapams. Tad kol kas, kol viskas labai šviežia, vertinti sunku.

Kokie artimiausi Jūsų kompanijos planai?
Pasufleruokite, kam galėtų būti dedikuotas naujas kolekcijos kvapas, ir mes jį sukursime:)

Kur galima būtų įsigyti „Lietuvos kvapo“, „Barboros“ ir „Karalystės“ kvapų linijų kolekcijos?

Lietuvoje kolekcija prekiauja „Pegaso“ knygynų tinklas, turizmo informacijos centrai, suvenyrų parduotuvės didžiuosiuose šalies miestuose bei kai kuriuose mažesniuose miesteliuose. Veikia ir internetinė parduotuvė. Daugiau galite sužinoti aplankę mūsų puslapį: www.lietuvoskvapas.lt.

Kolumbo vyčiai keičia uniformą

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Šiemet Kolumbo vyčiai (KV) švenčia 135 metų sukaktį. Organizacija buvo įsteigta 29 metų airių kunigo Michael J. McGivney New Haven, CT. Tais laikais naujai atvykę imigrantai nebuvo įsileidžiami į veikusias darbo unijas. KV organizacija buvo įsteigta gelbėti savuosius nuo nelaimių ir skurdo. Tai katalikiška vyrų organizacija, besilaikanti keturų pagrindinių principų: meilės, vienybės, brolybės ir patriotiškumo.

KV taip pat turi keturis narystės laipsnius. Pasiekę trečiąjį laipsnį laikomi visateisiais nariais. Ketvirtas laipsnis yra garbės laipsnis trečiojo laipsnio vyčiams. Tik turintieji ketvirtojo laipsnio rangą iškilmingomis progomis gali dėvėti viduramžių laikus primenančią išpūdingą uniformą. Beveik du milijonus narių skaičiuojančioje pasaulinėje organizacijoje 358,907 vyčiai yra pasiekę ketvirtąjį laipsnį.

Nuo įsteigimo pradžios ketvirtojo laipsnio vyčių apranga keitėsi. 1940 m. turėta uniforma pasikeitė į smokingą su spalvingu apsiaustu ir mandra skrybėle. Dauguma tai ir šivaizduoja, kai girdi apie Kolumbo vyčius. Šiomis dienomis išgirdome apie nau-

ją pakeitimą. KV direktorių taryba nutarė, kad atėjo laikas ketvirtojo laipsnio uniformas sumoderninti. Nuo dabar uniforminis švarkas bus tamsiai mėlynos spalvos su ketvirtojo laipsnio emblema kairėje švarko pusėje. Kelnės – tamsiai pilkos spalvos, kaklaraištis – mėlynas, marškiniai – balti, o ant galvos – juoda beretė su vyčių ketvirtojo laipsnio emblema. Turintieji „senas“ uniformas jas gali nešioti iki 2018 m. birželio mėn. 30 d. Po tos dienos bus pripažįstamos tik naujosios uniformos. Apie batus nieko nesakoma. Turbūt jie liks juodi, kaip ir buvo.

Susidomėjau naujųjų uniformų kaina. Inernetė radau, kad visa uniforma (be batų) kainuoja 510 dol., bet perkant su nuolaida kaina yra 382.50 dol. Jeigu visi esamieji ketvirtojo laipsnio KV jas nusipirktų, susidarytų apie 140 milijonų dolerių išlaidų. Mano manymu, už tą sumą būtų galima daug padaryti įgyvendinant meilės, vienybės, brolybės ir pariotiško principus. Trylika metų esu trečiojo laipsnio KV. Ketvirtojo laipsnio nesiekiu ir „sutaupytus“ pinigėlius nukreipčiau labdarai. Naujoji uniforma man primena JAV kariuomenės specialiųjų dalinių išėginę aprangą, o ne Kolumbo vyčius, bet gal priprasiu prie išorinių pasikeitimų. Tuo tarpu nekantriai lauksiu iškilmingų religinių apeigų, kad savo akimis galėčiau pamatyti naująsias KV uniformas.

„Tikslas – Amerika“ pirmoji stotelė – New Yorke

Atkelta iš 5 psl.

Nebūčiau galėjęs atspėti, kad D. Glinskis SLA pastatu susidomėjo tik labai neseniai! Dešimtmečius apie šią vietą tiesiog mažai žinojo. Čia viena lietuviško paveldo bėdų, su kuria „Tikslas – Amerika“ ir susidūrė. Galima tik paspėlioti, kiek galėtų atsirasti tokių savanorių, padedančių saugoti tą paveldą, jeigu jo reikšmė būtų žinoma plačiai! Manau, prisidėtų ne vien lietuviai ar, juoba, ne vien „gryni“ lietuviai (tokių pavyzdžių paskui matėme). Savanorystė Amerikoje šiandien labai gajė, o paveldu, istorija, kilme domimasi labiau, nei kada nors anksčiau.

New Yorke – daugybė vietų, susijusių su žymiais lietuviais

Kitas, lengvai pražiūrimas, bet širdį glostantis „lietuviškas“ New Yorke veidas – tai atminimo lentos. Lietuvuiui – pirmosios lotyniškos mokyklos steigėjui prie New Yorke akcijų biržos ar Lietuvos vokiečiui, parėmusiam New Yorke biblioteką. Stebina ne tai, kad tos nedidelės lentos įrengtos, o tai, kur jos įrengtos – Manhattano širdyje. Ir Lietuvos aikštė su Dariaus ir Girėno citata džiugina. Juk ji irgi New Yorke.

Floyd-Bennett oro uostas, iš kurio į lemtingą skrydį pakilo mūsų žymieji lakūnai, pasitiko jau visai kitokia – nykumos, sunykusios svarbos – atmosfera. Kokio mažo oro uosto kadaise pakako

New Yorkui! Laiko trūko, tačiau nuvažiavome ne tik prie Juliaus Ludavičiaus ir Lauros Zaveckaitės sukurto paminklėlio Dariui ir Girėnui, tačiau ir į pakilimo taką. Gera vieta pamastyti apie visus, kas iš ten kilo į pavojingus žygius per Atlantą...

Vietų pamastyti apie įdomią lietuvių istoriją New Yorke „Tikslas – Amerika“ žemėlapyje pažymėsiu ir daugiau. Ir „The Rossevelt“ viešbutį, kur, kaip pasakojo D. Glinskis, liftininku dirbo „Baltą drobulę“ sumanęs rašytojas Antanas Škėma, ir A. Škėmos kapą, ir kino teatrą, įkurtą Jono Meko... Beje, net pats apie visa tai sužinojau tik ruošdamasis šiam projektui (pavyzdžiui, dėl A. Škėmos kapo tikslios vietos milžiniškose „Cypress Hill“ kapinėse susirašinėjau su kapinių administracija).

Labiausiai tarp New Yorke paminklų nustebino Jogailos statula Centriniam parke su Vyčiais ant apsiausto, iškeltais dviem ginklais. Prieš eidamas ten buvau kiek skeptiškas: statė lenkai, tad rašoma „Jagiello, Poland“ ir tik mažom raidelėm minima Lietuva. Bet skulptūra šiam Lietuvos karaliui, lietuvuiui, per daug išraiškinga, kad gilintumeis į detales!

Visos šios ir galybė kitų lietuviškų vietų nuo gruodžio mėnesio bus skelbiamos interaktyviame dvikalbiame žemėlapyje interneto puslapyje www.tikslasamerika.lt.

Augustinas Žemaitis – projekto „Tikslas – Amerika“ vadovas.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Maskva atsakys „nedraugiškai“ Lietuvai

Talinas (BNS) – Maskva atsakys į „nedraugiškus“ Lietuvos planuojamus žingsnius prieš Rusijos Federaciją, pareiškė Rusijos ambasadorius Lietuvoje Aleksandras Udalcovas.

Lapkričio 16 dieną Seimas ketina priimti vadinamąjį Magnickio įstatymą.

„Iš esmės, tai yra JAV Magnickio akto analogas. Rusijos tai nenustebino. Paprastai tariant, nesame nustebę dėl tokio žingsnio. Aišku, kad dabartinis Lietuvos Seimas parems bet kokią bjaurų žingsnį, nukreiptą prieš Rusiją, arba sugalvos savo. Paradoksalu, tačiau dabar tai yra Lietuvos Respublikos parlamento tarptautinės veiklos prioritetą“, – pareiškė A. Udalcovas.

„Vis dėlto draudimas keliems Rusijos piliečiams atvažiuoti į Lietuvą, tiesą sakant, atrodo juokingai: joks rimtas asmuo iš mūsų šalies jau seniai nėra čia lankęsis“, – teigė jis.

Jis priminė, kad „kažkada net JAV prezidentas Donald Trump uždavė klausimą: „Kada visi neapkentėjai ir kvailiai supras, kad palaikyti gerus santykius su Rusija – geras, o ne blogas dalykas?“

Kokia bus Rusijos reakcija, jei Lietuvos Seimas priims minėtas įstatymo pataisas, A. Udalcovas pareiškė: „Žinoma, atsakysime į dar vieną nedraugišką Lietuvos žingsnį ir uždrausime atvažiuoti į Rusiją nepageidau-

Rusijos ambasadorius Lietuvoje A. Udalcovas ketina keršyti Lietuvai. Delfi.lt nuotr.

jamiems asmenims iš šios šalies. Ir dabar jau turime nemažai kandidatų.”

Magnickio įstatymu į šalį būtų uždrausta atvykti užsieniečiams, susijusiems su stambaus masto korupcija, pinigų plovimu ar žmogaus teisių pažeidimais.

Įstatymą, pavadintą Sergejaus Magnickio vardu, 2012 metais priėmė Jungtinės Amerikos Valstijos, su žmogaus teisių pažeidimais susijusiems Rusijos pareigūnams pritaikydamos sankcijas. JAV uždraudė išduoti jiems vizas ir išaldė aktyvus, sąrašė šiuo metu per 40 pavardžių.

Rusijos teisėsauga, užuot tyrusi advokato S. Magnickio atskleistą nusikalstamą schemą, pateikė jam falsifikuotus kaltinimus, jis buvo suimtas ir mirė kalėjime 2009 metais.

Paskutinė savaitė siųsti savo idėjas Lietuvai

Vilnius (ELTA) – Nacionalinė iniciatyva „Idėja Lietuvai“ kviečia visus, norinčius pasiūlyti savo idėjas Lietuvai, padaryti tai šią savaitę. Nuo kitos savaitės bus pereinama prie kito iniciatyvos etapo – diskusijose bus aptariamos jau surinktos idėjos ir išgryninamos geriausios.

Per du mėnesius nuo oficialaus starto iniciatyva surinko daugiau nei 800 idėjų Lietuvai, kuriomis siūloma, kaip pagerinti mūsų šalies ekonomiką, socialinę aplinką, švietimo sistemą, kaip būti kūrybiškiems, laimingesniems ir tiesiog gyventi geriau.

„Džiaugiamės, kad visuomenė labai aktyviai prisijungė prie iniciatyvos „Idėja Lietuvai“. Nuo pat pradžių esminis jos principas buvo būti atvira, visos Lietuvos iniciatyva: matome, kad ji būtent tokia ir yra. Savo pasiū-

lymais dalinasi tiek žinomi įvairių sričių ekspertai, visuomenės veikėjai, žurnalistai, tiek viešai nežinomi, bet ne mažiau įdomių minčių turintys žmonės. Dabar, paskutinę idėjų rinkimo savaitę, norime paprašyti visų, kurie dar nepasidalino savo mintimis: nebeatidėliokite ir atsiųskite savo idėją tinklalapiui idejalietuvai.lt. Galbūt kaip tik jūsų idėja taps ta, kuri pakeis Lietuvą ir padės jai augti“, – sakė tinklalapio idejalietuvai.lt redaktorė Julija Vencinskė.

Lapkričio 20 d., pasibaigus idėjų rinkimo etapui, viešose diskusijose bus aptariamos pasiūlytos idėjos ir kartu ieškoma bendro sprendimo, kurios trys idėjos turi didžiausią potencialą padėti Lietuvai padaryti proveržį. Šios trys idėjos bus paskelbtos 2018 m. vasario 1 d.

Kas šeštas laiškas su klaidomis

Vilnius (ELTA) – Ant kas šeštos pašto siuntos užrašomi netikslūs gavėjų adresai. Tai viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl vėluoja, o kartais gavėjų nepasiekia arba siuntėjui yra gražinama siųstoji pašto korespondencijos siunta.

Ruošdamasis šventiniam darbymečiui Lietuvos paštas primena, kad ant siunčiamų laiškų, atvirlaiškių ir siuntų itin svarbu tiksliai ir iškaitomai užrašyti gavėją ir jo adresą – nurodyti ne tik gavėjo vardą, pavardę, gatvę, namo ir buto numerius, bet nepamiršti parašyti ir miesto, kaimo, ir (ar) savivaldybės pavadinimo bei pašto kodo.

Labai dažnai siuntėjai nesukonkre-tina, kokioje šalies savivaldybėje

vietovė yra. Lietuvoje galima suskaičiuoti dešimtis vienodų vietovardžių.

Jeigu nežinote, koks paštas yra priskirtas konkrečiai vietovei, jį galima rasti Lietuvos pašto tinklalapyje, elektroninėje pašto kodų ir adresų paieškos sistemoje. Pašto kodą ar konkrečios vietovės paštą galima sužinoti internetiniame tinklalapyje www.lietuvos-pastas.lt.

Ant registruotosios pašto siuntos papildomai nurodžius gavėjo mobiliojo telefono numerį šis apie gautą siuntą, laiškinkui jo neradus namuose, bus informuotas SMS žinute.

Žinotina, kad šalies pavadinimas turi būti užrašytas didžiosiomis spausdintinėmis raidėmis anglų arba prancūzų kalba.

D. Trump giria savo turą po Aziją

Manila (ELTA) – JAV prezidentas Donald Trump gyrė neįtikėtinai sėkmingą savo vizitą po Aziją maratona, kurio metu esą susirado daugybę draugų. Nepaisant to, lapkričio 14 d. jį baigė netikėtai, praleisdamas didžiąją dalį Filipinuose vykstančio viršūnių susitikimo.

D. Trump savo vizitą Azijoje prieš 12 dienų pradėjęs Japonijoje, teigė, kad kelionės metu pasiekė pažangos įgyvendindamas savo tikslą sumažin-

ti JAV prekybos deficitą.

„Susiradau daugybę draugų aukščiausiu lygmeniu“, – sakė D. Trump, pridurdamas, kad kelionė buvo „neįtikėtinai sėkminga“.

JAV vadovas iš pradžių ketino apskritai praleisti šį susitikimą, tačiau vėliau, sulaukęs kritikos, kad regionui atsuka nugara, apsigalvojo.

D. Trump nepasiliko iki numatytos oficialios susitikimo pradžios.

RT užsiregistravo „užsienio agentu“

Maskva (BNS) – Kremliaus finansuojama televizija RT, dar žinoma kaip „Russia Today“, pranešė, kad užsiregistravo kaip Jungtinėse Valstijose dirbantis „užsienio agentas“, o Rusijos įstatymų leidėjai savo ruožtu ėmė rengti atsakomąsias priemones prieš JAV žiniasklaidą.

Maskva pareiškė, įvesianti analogiškas atsakomąsias priemones JAV žiniasklaidai Rusijoje. Rusijoje veikiančioms JAV Kongreso finansuojamoms žiniasklaidos priemonėms, tokioms

kaip „Amerikos balsas“ ir „Laisvosios Europos radijas/Laisvės radijas“, taip pat gali tekti registruotis „užsienio agentais“, „užsienio agentu“ turėtų registruotis televizijos tinklas CNN.

Washingtonas laiko RT Maskvos propagandos ruporu ir rugsėjį paprašė televizijos užsiregistruoti pagal Užsienio agentų registracijos aktą.

Maskvoje įsikūręs transliuotojas yra minimas tyrimuose dėl numanomo Rusijos kišimosi į 2016 metų JAV prezidento rinkimus.

Rusijos pastangos pakenkti žlugs

Londonas (Diena.lt) – Rusijai nepavyks supriešinti Vakarų šalių, pareiškė Didžiosios Britanijos premjerė Theresa May.

Ji išvardijo įvairius Rusijos veiksmus, „keliančius grėsmę tarptautinei tvarkai“, pradedant Krymo aneksija ir baigiant „siekiu informaciją paversti ginklu“.

Maskva „pasitelkia savo valstybinės žiniasklaidos organizacijas, kad kurtų netikras istorijas ir suklaidotų nuotraukas, siekdama pasėti nesan-taiką Vakaruose ir pakenkti jų institucijoms“, sakė Th. May.

„Taigi, turiu labai paprastą žinutę Rusijai. Žinome, ką darote. Ir jums nepavyks“, – pareiškė ji.

Jos tiesmuka kalba gerokai ski-

riasi nuo Jungtinių Valstijų prezidento Donald Trump retorikos: pastarasis ne kartą yra draugiškai atsiliepęs apie Rusijos lyderį Vladimirą Putiną ir neigė, kad Maskva kišosi į praėjusių metų JAV rinkimus, siekdama pakenkti juos respublikonų kandidato naudai.

Trapiai ir skandalų krečiamai Europos Sąjungą paliekančios Britanijos vyriausybei vadovaujanti Th. May siekia dar kartą patvirtinti transatlanti-nius santykius ir Britanijos vietą pasaulyje po „Brexit“.

Britanijos vyriausybės vadovė taip pat pažadėjo stiprinti kibernetinį saugumą bei sugriežtinti finansines taisykles, kad sustabdytų „korupcijos naudą“, atkeliaujančią į šalį iš Rusijos.

Prancūzijoje stebima 18 tūkstančiai ekstremistų

Paryžius (LRT.lt) – Prancūzijos specialiųjų tarnybų sudarytoje potencialių ekstremistų kartotekoje šiuo metu yra duomenų apie daugiau kaip 18 tūkstančių šalies piliečių ir migrantų. Tai pranešė Prancūzijos vyriausiosios vidaus saugumo valdybos vadovas Laurent Nunez.

„Šiame sąrašė – kiek daugiau kaip 18 tūkstančių vardų. Prancūzijos specialiosios tarnybos atidžiai stebi šiuos

žmones“, – sakė jis. Anot pareigūno, nuo 2017 metų pradžios į šią kartoteką įtrauktų asmenų skaičius padidėjo mažiausiai dviem tūkstančiais.

L. Nunez pabrėžė, kad teroro grėsmė šalyje tebėra nepaprastai didelė.

Prancūzijos kontržvalgybos vadovo duomenimis, daugiau kaip 300 prancūzų, kariavusių IS pusėje, jau grįžo į tėvynę.

UNESCO nesureikšmina JAV pasitraukimo

Paryžius (BNS) – Naujoji UNESCO vadovė Audrey Azoulay nesureikšmino JAV sprendimo pasitraukti iš Jungtinių Tautų kultūros organizacijos, kuri, pasak A. Azoulay, anksčiau ilgą laiką yra gyvenusi be Washingtono paramos.

Buvusi Prancūzijos kultūros ministrė A. Azoulay, lapkričio 10 dieną išrinkta naująja UNESCO vadove, sakė, kad JAV „nėra nei agentūros pradžia, nei pabaiga“.

Praėjusių mėnesį iš organizacijos pasitraukė dvi šalys – JAV ir Izraelis – dėl „šališkumo prieš Izraelį“.

Iš 195 narių turinčios organizacijos JAV buvo išstojusi 1984 metais – dėl esą netinkamo finansų valdymo ir numanomo nusistatymo prieš Ameriką.

Abi šalys spalio 12 dieną pranešė, kad visiškai palieka organizaciją, po

Naujoji UNESCO vadovė A. Azoulay nesureikšmina JAV pasitraukimo iš organizacijos. VOA nuotr.

virtinės Izraelį smerkiančių sprendimų.

UNESCO geriausiai žinoma dėl savo Pasaulio paveldo sąrašo, į kurį įtrauktų saugomų objektų, kaip antai Dydysis Kanjonas ir Didžioji kinų siena. Agentūra taip pat skatina švietimą ir ragina spręsti tokius socialinius klausimus kaip lyčių lygybė.

VERSLO NAUJIENOS

Kuria inovatyvios Lietuvos įvaizdį

Lietuva pirmauja pasaulyje pagal komunikacinių technologijų infrastruktūrą, turi vieną aukščiausių informacinių ir komunikacinių raštingumo rodiklių bei greičiausią viešąjį belaidį interneto ryšį (Wi-Fi).

Šalyje kuriami ir pažangūs elektroninės valdžios sprendimai – devynios informacinių technologijų (IT) įmonės susibūrė į grupę „e-Lithuania“, kuriuo skleis žinią apie Lietuvos informacinių technologijų potencialą ir šalyje sukurtus sprendimus, taip prisidedant prie inovatyvios šalies įvaizdžio kūrimo.

Vienos iš grupę sudarančių asociacijų „Infobalt“ direktoriaus Pauliaus Vertelkos teigimu, „e-Lithuania“ skatins inovatyvių IT sprendimų eksportą ir gerins šalies įvaizdį.

„Kokybiška ir šiuolaikiška infrastruktūra, aukštos kvalifikacijos IT ekspertai užtikrina Lietuvoje puikias sąlygas informacinių technologijų kūrimui, vystymui ir plėtrai. Būtent todėl čia gimsta ir pradedami naudoti inovatyvūs IT sprendimai, kurie ne tik palengvina kasdienį piliečių ir valstybės gyvenimą, bet kartu gali prisidėti

ir prie Lietuvos, kaip inovatyvios IT šalies, įvaizdžio kūrimo. Be to naujasis klasteris skatins lietuviškų IT sprendimų eksportą“, – sako P. Vertelka.

Kitų naują bendruomenę įkūrusių bendrovių atstovų teigimu, susibūrus į vieną grupę atsivėrė kur kas platesnės bendradarbiavimo galimybės. Taip pat nuo šiol vienoje vietoje bus galima surasti ne tik naujausius išmaniuosius sprendimus, bet ir susisiekti su gamintojais.

Planuojama tarpusavyje keistis naudinga informacija, dalytis patirtimi, rengiant bendrus mokymus kelti įmonių vadovų ir darbuotojų kompetenciją.

Planuojama, kad prie grupės prisijungs ir daugiau Lietuvoje veikiančių IT įmonių, kurios bus pasiruošusios bendradarbiauti ir galės užsienio rinkoms pasiūlyti unikalius „Digital Government“ ir „e-Business“ sprendimus. Grupėsveiklą palaiko Užsienio reikalų ir Ūkio ministerijos, Vokietijos ir Baltijos šalių prekybos rūmai, „Versli Lietuva“, „Investuok Lietuvoje“.

ELTA

Pateikti duomenys apie stichijų padarytą žalą

Europos Komisiją (EK) pasiekė informacija apie Lietuvoje stichijos padarytą žalą. Netrukus turėtų paaiškėti, ar EK ras lėšų padėti nuo gamtos stichijos nukentėjusiems Lietuvos žemdirbiams.

Ne viena Lietuva kreipėsi į Europos Komisiją – tą padarė ir Latvija, Estija, Švedija, Suomija.

Šalies savivaldybių duomenimis, žalą dėl ilgalaikių liūčių patyrė 6985 grūdų ūkiai 408 888 ha plote (tai sudaro 27 proc. grūdinių pasėlių ploto). Vyriausybei spalio pradžioje paskelbus ekstremaliąją situaciją visoje šalyje,

Lietuva kreipėsi į EK, prašydama padengti nuo liūčių nukentėjusių žemdirbių nuostolius.

Savivaldybių duomenimis, visiškai žuvo grūdinių augalų (javų, grikių, rapsų, kukurūzų) derlius 67 149 ha plote. Stichija palietė žemdirbius visoje Lietuvoje, tačiau labiausiai nukentėjo Rytų Lietuvos ūkininkai. Daugiausia pasėlių žuvo Rokiškio rajone – 9612 ha, Anykščių r. – 6910 ha, Ukmergės r. – 5566 ha, Švenčionių r. – 4302 ha, Panevėžio r. – 3675 ha.

ELTA

Draudikai: tiek nuostolių uostamiestyje dar nebuvo

Lapkričio 13 dieną Klaipėdą užklupusi šlapdriba ir lietus atnešė nuostolių įmonių ir gyventojų turtui. Dėl pajūryje susidariusios situacijos BTA draudimas jau rezervavo daugiau kaip 200 000 eurų klientų nuostoliams atlyginti, ši suma, tikėtina, augs.

BTA draudimo Žalų reguliavimo departamento direktoriaus pavaduotojo Mareko Ernesto Goliančiko teigimu, stichijos metu buvo užlietos patalpos, rūšiai. Taip pat gauta pranešimų apie skendusius automobilius.

„Pirmadienį klaipėdiečiams teko susidurti su tikra stichija – gūsingam vėjui nudraskius medžių lapus užsikimšo miesto nuotekų sistema, o dėl gausios šlapdribos ir lietaus dalis gat-

Manona, kad Klaipėdoje lietaus iš šlapdribos nuostoliai bus rekordiniai. 15 min.lt nuotr.

vių tapo neišvažiuojamomis. Mums jau buvo pranešta apie užlietas patalpas, vandens pilnus rūsius. Turime informacijos ir apie skendusius automobilius“, – komentavo M. E. Goliančikas.

Draudikų teigimu, tai viena didžiausių nuostolių sukėlusių stichijų uostamiestyje.

ELTA

Euro ir kitų valiutų santykiai (2017 metų lapkričio 15 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,85 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,65 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,67 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,11 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,58 €

Grįžtantiems emigrantams reikia palaikymo

D. Grybauskaitė Tauragėje.

Prezidentūros nuotr.

Vietos valdžia turi palaikyti grįžtančius emigrantus, sako Tauragėje apsilankiusi Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Tauragė yra vienintelis miestas Lietuvoje, turintis išvykusių kraštiečių registrą, palaiko ryšius su savo žmonėmis ir padeda jiems surasti darbą savaime krašte.

Šalies vadovė apsilankė industri-niame parke įsikūrusioje ir iš emigracijos grįžusius tauragiškius įdarbinančioje tarptautinėje kompanijoje „Ansell“. Šiuo metu čia dirba 197 darbuotojai, 25 iš jų yra grįžę iš užsienio. Šalies vadovė su emigrantais kalbėjo, ko trūksta, kad žmonės, užuot gyvenę užsienyje, grįžtų namo.

Tauragėje veikiančiame industriniame parke įsteigta 800 darbo vietų, dešimtadalis jų – iš emigracijos grį-

žusių tauragiškių. Privačiomis pastangomis į šį parką pritraukta užsienio investicijų.

Tauragėje taip pat subsidijuojamas darbo vietų kūrimas, finansuojamos mažų ir labai mažų įmonių steigimosi išlaidos.

Išvažiavusieji didžiausiais sunkumais sugrįžti į tėvynę laiko ne tik ekonomines sąlygas, biurokratinis trukdžius ar informacijos apie reintegraciją į Lietuvos visuomenę trūkumą, bet ir sudėtingą vaikų integraciją. Šiuo metu šalyje veikia penkios mokyklos, kuriose į Lietuvą grįžusių gyventi šeimų vaikai gali lankyti išlyginamąsias klases ir išmokti lietuvių kalbos arba patobulinti jos įgūdžius. Viena iš tokių mokyklų veikia Tauragėje.

BNS

Pernai į Lietuvą pervesta 1,1 mlrd. eurų

Gyventojų perlaidos iš užsienio į Lietuvą 2016 m. siekė 1,092 mlrd. Eur, tuo tarpu Lietuvos gyventojų perlaidos iš užsienį – 426 mln. Eur, skelbia Eurostatas.

Iš visų į Lietuvą gautų perlaidų 500 mln. eurų sudarė perlaidos iš Europos Sąjungos (ES) valstybių, 591 mln. eurų – iš trečiųjų šalių, rodo paskelbti ES statistikos tarnybos duomenys.

154 mln. eurų iš Lietuvos pervestų lėšų buvo pervestos į ES valstybes, 272

mln. eurų – į trečiąsias šalis.

Užsienyje gyvenančių asmenų perlaidos į Latviją 2016 metais sudarė 494 mln. eurų, į Estiją – 112 mln. eurų. Iš Latvijos ir Estijos į užsienio valstybes gyventojai pervedė atitinkamai 321 mln. eurų ir 46 mln. eurų.

Visoje ES iš trečiųjų šalių gyventojai pervedė 24,1 mlrd. eurų, tuo tarpu į trečiąsias šalis iš 28-ių ES valstybių pervesta 42,5 mlrd. eurų.

BNS

Lietuva dalyvaus „Expo 2020“ parodoje JAE

Lietuva ruošiasi dalyvauti pasaulinėje „Expo 2020“ parodoje Jungtiniuose Arabų Emyratuose (JAE).

Vyriausybei pateiktas nutarimo projektas, kad Lietuva planuoja dalyvauti Dubajuje 2020–2021 metais vykšančioje parodoje, kitų metų biudžete pasiruošimui parodai siūloma numatyti 200 tūkst. eurų.

Aplinkos ministerijos duomenimis, pagrindinė parodos tema – „Sunkime protus, kurkime ateitį“. Paroda vyks pusmetį – nuo 2020 metų spalio iki 2021 metų balandžio.

„Tikimasi, kad šioje parodoje da-

lyvaus absoliuti dauguma pasaulio valstybių, per pusę metų ją aplankys 25 mln. žmonių“, – rašte nurodo ministerija. Skačiuojama, kad Lietuvos paviljono statyba, paslaugos ir dalyvavimo išlaidos kainuos apie 6,5 mln. eurų.

Šiemet paroda „Expo 2017“ vyko Kazachstano sostinėje Astanoje. Skelbta, kad nuo birželio 10 iki rugsėjo 9 dienos parodoje apsilankė daugiau nei 3,860 mln. žmonių. Organizatoriai tikėjosi, kad lankytojų bus 2 milijonai.

BNS

P. Poderskis kurs Vilnių be popierinių pažymų

Naujai paskirtas Vilniaus miesto administracijos direktorius Povilas Poderskis žadėjo, kad imsis visų priemonių, jog palengvintų savivaldybės biurokratinį procesus.

P. Poderskis tikino, kad sieks biurokratinį procesus perkelti į elektroninę erdvę: „Pradžioje mes turime susitvarkyti procesus viduje ir patys nebenešioti pažymų tarp departamentų, skyrių ir atskirų savivaldybės įmonių.“ Šis procesas, anot P. Poderskio, kainuoja labai daug laiko ir pinigų.

Po to, pasak P. Poderskio, bus to-

bulinamas ir plečiamas paslaugų miestiečiams skaitmenizavimas.

P. Poderskis per savo prisistatymą pabrėžė modernaus miesto kūrimą, inovacijų svarbą, lankstų ir išmanų miesto valdymą. Paskirtas Vilniaus administracijos direktorius žadėjo, kad sieks išryškinti miesto unikalumą, gerokai sutaupyti gyventojų laiką, geriau atliepti jų poreikius ir padaryti savivaldybę modernia organizacija, kuri bus pavyzdys ir aiškus lyderis visame regione.

ELTA

R. Kriščiūnas

Atkelta iš 2 psl.

– Ko galime iš JAV artimiausiu metu tikėtis sankcijų Rusijai atžvilgiu?
– Aš galiu pasakyti, kad Amerika kaip buvo pavyzdys, tokiu ir išlieka. Kai ji priima sankcijas ir mato, kad šalis kita ieško, kaip išvengti jų ir randa kartais kūrybingus būdus apeiti, tai ji yra viena iš tų, kuri stiprina sankcijas – užkamšo spragas. Aš manau, kad Amerika tokia liks. Aišku, ji nori turėti ir tam tikro lankstumo. Sankcijų tiks-

Rolandas ir Živilė Kriščiūnai. Jono Kuprio nuotr.

las – keisti sankcionuojamos šalies elgesį. Jeigu ta šalis žino, kad sankcijos, nepriklausomai nuo jos elgesio, niekur nedings ar stiprės, tai ta šalis nėra skatinama elgtis kitaip.
Yra tam tikras lankstumas. Mes matome sankcijų įstatymo išaiškinimuose. Ten palikta daug neapibrėžtumo – specialiai. Turi jausti grėsmę, jeigu esi kompanija, darai verslą su sankcionuojama šalimi, tai turi jausti rizi-

ką, kad tave gali nubausti ir gali tau tekti rinktis tarp verslo Amerikoje ir verslo toje sankcionuojamoje šalyje.
Iš kitos pusės, sukurdamas tą neaiškumą, palaikai norą, jog šalis darytų teigiamus žingsnius: išileistų stebėtojus per visą Rytų Ukrainos teritoriją, prie Rusijos sienos, o ne tik kontaktiniuose taškuose, Minsko susitarimai būtų įgyvendinami. Jeigu matai realius žingsnius, kad jie įgyvendinami, tai galbūt gali skatinti tokį elgesį, jeigu matai, kad ne, tai gali eiti griežtėjimo puse. Niekada nemanau, kad bus sudeginti tiltai. Visada bus noras pasižiūrėti, ar galima kažką keisti. Ar judės į vieną, ar į kitą pusę, tai priklausys, ar Minsko susitarimas įgyvendinamas.

– Vasarą sugriežtintos JAV sankcijos Rusijai trumpam buvo sukėlusios pasipiktinimą tarp kai kurių ES lyderių, o laisvosios prekybos sutartis nejudą iš vietos, ar jūsų nuomone, nesilpnėja ryšys tarp Jungtinių Valstijų ir Europos Sąjungos?
– Aš manyčiau, kad ne. Kai buvo sankcijos svarstomos, taip daug europiečių, neslėpsiu, atvirai įtikinėjo Kongresą, kad neskriaustų Europos kompanijų. Sankcijų priėmimo Kongresas į tai išiklausydavo palikdamas tam tikrą neaiškumą atskirose srityse. Tai, kad būtų nesiklausoma europiečių, to negali pasakyti. Suprantama Amerikoje, kad mūsų galia yra vienybėje, todėl nemanyčiau, kad amerikiečiai darytų kažką, kas supriešintų Europą. Ypač mūsų Rytų kaimyno klausimu. Iranas gali būti šiek tiek kitaip, nes yra principinių nuostatų. (...) Europiečiai labai remia tą susitarimą ir nenorėtų, kad Amerika iš jo išeitų, bet vis tiek ieškoma balanso.
Kad atitols, aš nemanyčiau. Nėra, mano vertinimu, labiau strateginio ryšio negu tarp Europos ir JAV.

– Ačiū už pokalbį.

BNS

MANO VIRTUVĖ

MOLE – ŠVENTINIAM STALUI

Egzotiškasis *mole* padažas – prie kalakuto? Žinoma, kodėl gi ne. Ypač jei jis pagamintas su šokoladu. Siūlome išbandyti mūsų skaitytojos Aušros iš San Antonio, Texas atsiųstą receptą.

Indrė

Reikės:

16 džiovintų čili pipirų
1/4 puodelio rapsų aliejaus (canola oil)
1/4 puodelio sezamo sėklų
4 kukurūzų paplotėlių – tortillas, supjaustytų 1 cm pločio juostelėmis
1 puodelio smulkiai sukapotų svogūnų
1 puodelio susmulkintų pomidorų (be sėklų)
1/2 puodelio šviežios kalendros (cilantro), smulkiai supjaustytos
1 susmulkinto lauro lapo
1/2 arb. šaukštelio cinamono
1/2 arb. šaukštelio juodųjų pipirų
1/2 arb. šaukštelio druskos
1/4 arb. šaukštelio gvazdikėlių
1/2 arb. šaukštelio maltų kmynų
1/2 arb. šaukštelio cayenne pipirų
1/2 arb. šaukštelio džiovinto raudonėlio (oregano)
4 oz (125 g) kartaus šokolado, sukapoto gabaliukais
3 1/2 puodelio nesūraus vištienos sultinio
1/2 puodelio smulkiai sukapotų ir paskrudintų anakardžio riešutų (cashews)

Dubenyje užpilkite vandeniu čili pipirus ir pamirkykite pusvalandį. Išsaugokite trečdalį puodelio vandens, kuriame mirko pipirai. Išmirkytus pipirus nulupkite, išimkite sėklas (Pastaba: naudokite pirštines ir nesilieskite prie veido ar akių!).

Keptuvėje ant vidutinio stiprumo ugnies pakaitinkite šaukštą rapsų aliejaus ir apkepkite pipirus iš abiejų pusių (po 30 sek. kiekvieną). Išimkite pipirus iš keptuvės. Tame pačiame aliejuje paskrudinkite se-

zamo sėklas, apie 1 min. Perdėkite sezamo sėklas į indelį. Įpilkite į keptuvę dar vieną šaukštą aliejaus ir kai jis įkais, sudėkite supjaustytą *tortilla*; kepkite, kol suminkštės, apie 2 min. Į elektrinį maišytuvą sudėkite pipirus, sezamo sėklas, paplotėlius, įpilkite vandens, kuriame mirko pipirai, ir sutrinkite iki vientisos masės. Perdėkite į indą.

Didelėje keptuvėje pakaitinkite likusius du šaukštus aliejaus ir pakepinkite jame svogūnus, kol suminkštės ir pasidarys skaidrūs, apie 3 minutes. Sudėkite pomidorus, kalendrą ir troškinkite dar 2 minutes. Suberkite prieskonius: lauro lapą, cinamoną, pipirus, druską, gvazdikėlius, kmynus, *cayenne* ir raudonėlį. Maišant kaitinkite apie 2 minutes, tuomet sudėję šokoladą dar maišydami pakaitinkite porą minučių, kol šokoladas ištirps. Supilkite vištienos sultinį, sudėkite anakardžio riešutus ir užvirkite. Sudėkite pipirų masę ir gerai išmaišykite. Sumažinę ugnį, neuždengę, nuolat pamaišydami kaitinkite padažą dar 15–20 minučių, kol jis sutirštės.

Šis *mole* labai tiks ne tik prie šventinio kalakuto, bet ir prie keptos anties, vištos ar kiaulienos kepsnio.

Skanaus!

Musninkų biblioteka švenčia 80 metų jubiliejų

NERINGA TUŠKEVIČIENĖ

Jei žmogus turi ateitį, ją turi ir knyga. Juk syki išmokę ieškoti knygose džiaugsmo ir paguodos, mes be to nebegalime apsieiti. Daugybei žmonių knygos reikalingos kaip duona ir druska. Ir taip bus, kiek mes beįsraustume įmantrių kasečių, televizorių, kompiuterių ar kitų pakaitalų...

Astrida Lingren

Biblioteka kaime – tai kultūros židinys, skleidžiantis šviesą, jungiantis įvairių kartų, požiūrių ir pomėgių žmones bendravimui ir darbai.

Kaimo biblioteka – bendruomenės gyvavimo centras, kuriame galima sužinoti naujausius Lietuvos ir pasaulio įvykius, rasti reikiamą informaciją, mėgstamą knygą. Tai erdvė, kur ne tik giliname savo žinias, bet ir keičiamės jomis su kitais, galime patenkinti savo poreikius.

Sventinio renginio akimirka.

Jau 80 metų Musninkuose veikia biblioteka, į kurią nuolat užsuka vaikai ir jaunimas, jų tėvai ir seneliai. Šiuo metu Musninkų bibliotekoje dirba Janė Rolienė, kuri ir sukvietė visus prisiminti bibliotekos istoriją, padėkoti aktyviausiems skaitytojams ir pagalbininkams. Janinai renginį vesti padėjo jaunas bibliotekos skaitytojas Rokas Gatelis. Gražiais kūrinių stebino Musninkų jaunimas: Neda Černiauskaitė skambino kanklėmis, Greta Paulauskaitė dainavo ir grojo gitara. Steponas Mažrimas skaitė eiles

Neringos Tuškevičienės nuotr.

„Sena knyga“, Audronė Janušauskienė – „Nauja knyga“. Šventę vainikavo Domanto Rolio atliekamos dainos.

„Biblioteka – ne vien knygos ir spauda. Tai ir parodos, knygų pristatymai, susitikimai su rašytojais, edukaciniai užsiėmimai, taip pat kompiuterinio raštingumo mokymai – kiekvienas čia gali rasti kažką įdomaus. Bet asmeniškai man, biblioteka ir darbas bibliotekoje, visų pirma – žmonės, jų interesai, bendravimas, lūkesčiai. Malonu, kai žmogus atėjęs į biblioteką pirmą kartą, į ją sugrįžta vėl ir vėl. Gera,

kai žmogus ne tik ateina susimokėti mokesčių, pasiimti knygų, bet ir pasišnekėti, pasiguosti, paprašyti patarimo ar duoda gerą mintį naujiems darbams. Labai džiugu, kad pasibaigus pamokoms moksleiviai užbėga pasidžiaugti geru pažymiu, ar pasiguosti dėl nesėkmės mokykloje. Tada supranti, kad bibliotekininkė ir biblioteka kaimo žmogui yra svarbi ir reikalinga”, – susirinkusiems kalbėjo Janė Rolienė.

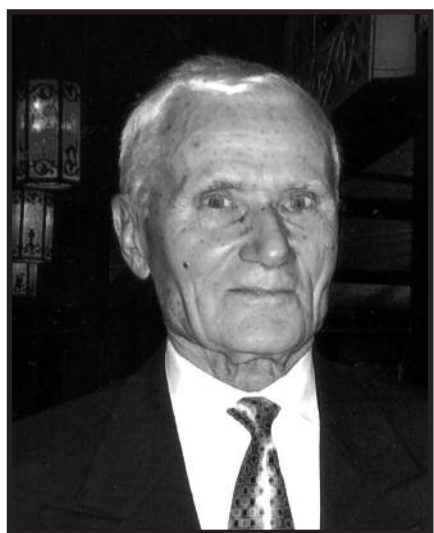
Organizacijoms ir žmonėms, kurie visus šiuos metus rėmė biblioteką, padėjo renginiuose bei darbuose įteiktos padėkos.

Merė Živilė Pinskuvienė savivaldybės padėką įteikė Musninkų bibliotekos bibliotekininkei Janei Rolienei. Merė taip pat padėkojo bendruomenės Spindulys vadovui Alvydui Roliui už neįkainojamą indelį saugant ir puoselėjant kultūrą Musninkuose.

Svečiai čia pat galėjo apžiūrėti Musninkų bibliotekos istoriją pasakojančius plakatus ir senuosius nuotraukų albumus.

Beje, šioje bibliotekoje tarp knygų ir laikraščių galima rasti ir Amerikos lietuvių laikraštį „Draugas”, kurį nuolat užprenumeruoja iš Musninkų kilusi Marija Remienė.

In Memoriam Pranui Povilaičiui

Pranas Povilaitis

**Lapkričio 8 d., trečiadienį, Šv. Merge-
lės Marijos Gimimo bažnyčioje įvyko
atsisveikinimas su lapkričio 5 d. miru-
siu Pranu Povilaičiu. Buvo perskaityti ir
keli laišakai, tarp jų – gauti iš Lietuvos: Eu-
ropos Parlamento nario Algirdo Sau-
dargo ir Šakių rajono savivaldybės mero
Edgaro Pilypaičio. A. a. Povilaičio šeimos
pageidavimu spausdiname šiuos atsi-
sveikinimo laiškus.**

Krikščionys demokratai šiandien su nuoširdžia pagarba išlydi pas Aukščiausiąjį visai Lietuvai ir iš-
eivijos lietuvių krikščioniškai de-
mokratijai itin svarbų žmogų, ben-
dražygį ir bendramintį, ištikimą rė-
mėją PRANĄ POVILAITĮ.

Nuo gimnazijos laikų ateitinin-
kas, vienas iš Pasaulio lietuvių kata-
likų bendrijos kūrėjų, Vyriausiojo
Lietuvos išlaisvinimo komiteto, taip
pat Amerikos lietuvių tarybos ben-
dradarbis, aktyvus išeivijos lietuvių
krikščionių demokratų sąjungos na-
rys, nuoširdžiai įsijungęs į atkurto
Lietuvos krikščionių demokratijos
partijos veiklą, Pranas Povilaitis kan-
triai siekė grąžinti krikdemiškąją min-
tį ir pasaulėžiūrą iš išeivijos į Lietu-
vą ir didžiavosi, kad krikščionys de-
mokratai yra lyg ta geroji Lietuvos
kaimo kryžkelių žolė – istorijos ratų
malama, tačiau išliekanti gyva ir tu-
rinti geros įtakos Lietuvai.

Nepriklausomybę atkūrusioje
Lietuvoje tuometinis išeivijos Lietu-
vių krikščionių demokratų sąjun-
gos generalinis sekretorius Pranas
Povilaitis apsilankė jau 1994 m., kai da-
lyvavo konferencijoje „Krikščioniš-
koji demokratija ir Lietuva“. Tais
metais duodamas interviu leidiniui
„Apžvalga“ jis sakė: „Krikščionys de-
mokratai daugiau dėmesio turėtų
skirti mažiausiems vienetams – sky-
riams ir kuopoms. Iš šalies atrodo, kad
daugiausia darbuojasi Seimo nariai ir
partijos vadai. Reikėtų, kad krikščio-
niškoji demokratija kiltų iš apačios. To
reikalauja ir pati demokratija – ką
gali atlikti mažiausias, nereikia im-
tis vadams.“ Rodos, viską galime pri-
taikyti ir šiandien. Stovėdami prie
bendražygio kapo turėtume nepa-
miršti šio priesako, šios politinės kul-
tūros ir išvalgos, kuria pasižymėjo
Pranas Povilaitis.

1997 m. Pranas Povilaitis dalyva-
vo Lietuvos krikščionių demokratų
partijos koferencijoje ir išrinktas par-
tijos tarybos narius.

Jis, kaip Leono XIII literatūrinio
fondo valdybos pirmininkas JAV, rū-
pinosi, kad fondas persikeltų į Lietuvą
ir remtų Lietuvos krikščionių de-
mokratų spaudos veiklą. Rūpinosi,

kad Lietuvos istorijos institutui būtų
perduotas išeivijos lietuvių krikš-
čionių demokratų sąjungos archyvas.
Suredagavęs paskutinįjį krikščioniš-
kosios demokratinės minties leidinio
„Tėvynės sargas“ numerį išeivijoje,
perdavė leidybą tęsti Lietuvoje.

Galiausiai Prano Povilačio misi-
ja buvo garbingai užbaigti lietuvių
krikščionių demokratų veiklą išeivi-
joje ir viską perkelti į Lietuvą. Ati-
duoti Tėvynei viską, kas įmanoma,
netgi įgyvendinant tokius simboli-
nius veiksmus, tokius pamatinius
įvykius kaip prelado Mykolo Krupa-
vičiaus palaikų perkėlimas į Lietuvą.

Pranas Povilaitis sąžiningai iš-
klausė į Mykolo Krupavičiaus pasi-
rinktąjį testamentinį kredo ir visu
savo gyvenimu įrodė, kad virš visko
aukščiau Jam buvo Tėvynė Lietuva.

Esame dėkingi Jam už tai ir di-
džiuojamės, kad esame bendražygiai,
kad esame krikščionys demokratai.

Algirdas Saudargas
Europos Parlamento narys

Kaip patikėt, kad išeini...

Lapkričio 5 d. netekome ekonomis-
to, visuomenininko, Tautos fondo
tarybos nario, lietuvių krikščionių
demokratų išeivijoje vadovo, nuolati-
nio krikščionių demokratų Lie-tu-
voje rėmėjo, puikaus žmogaus Prano Po-
vilaičio.

P Povilaitis gimė 1924 m. gruodžio
8 d. Šunkarių – Valakbūdžio kaime, Ša-
kių apskrityje. Mokėsi Šakių „Žibu-
rio“ gimnazijoje, kurią baigė 1944 m.
1946–1949 m. studijavo humanitari-
nius mokslus Vokietijoje Erlangen
universitete, o persikėlęs į JAV, eko-
nomikos ir administravimo mokslus
tesė Helenos universitete. Iki 1989 m.
dirbo finansininku plieno pramonės
įmonėje Čikagoje.

Visuomeninėje lietuviškoje veik-
loje reikėsi nuo gimnazijos laikų.
Čikagoje buvo studentų ateitininkų
skyriaus pirmininkas. Nemažai pri-
sidėjo kuriant Pasaulio lietuvių ka-
talikų bendriją, buvo jos Vykdomojo
komiteto pirmininkas. Darbavosi
Amerikos lietuvių taryboje, Vyriaus-
siajame Lietuvos išlaisvinimo komi-
tete. Nuo 1962 m. – Krikščionių de-
mokratų sąjungos narys, nuo 1989 m.
– generalinis sekretorius. Rašė ir re-
dagavo krikščionių demokratų są-
jungos biuletenį, prisidėjo perduo-
dant „Tėvynės sargo“ žurnalo leidy-
bą Lietuvai. 1997 m. Lietuvoje daly-
vavo LKDP suvažiavime, kur buvo iš-
rinktas jos tarybos nariu. „Savo gy-
venimą ir darbus skyriau Lietuvos
laisvinimui, atstovavimui ir viešini-
mui“, – sakė šviesaus atminimo P. Po-
vilaitis.

Jo atminimas liks ir Šakių rajono
Zyplių dvare, kambaryje, kur stovi jo
dovanoti baldai, knygos, asmeniniai
daiktai, o dabar ir deganti atminimo
žvakė.

Reiškiu nuoširdžią užuojautą ve-
lionio artimiesiems ir bendražygiams.
Teilsisi rankos ir širdis, o mintys bū-
na gyvos ateinančių kartų prasmin-
guose darbuose!

Edgaras Pilypaitis
Šakių rajono savivaldybės meras

KVIEČIAME Į DISKUSIJĄ SU

VYGAUDU UŽACKU

KTU EUROPOS INSTITUTO DIREKTORIUMI, BUVUSIU LR UŽSIENIO
REIKALŲ MINISTRU IR ES AMBASADORIUMI RUSIJOJE IR
AFGANISTANE

Renginio data: 5:45p.m. , Gruodžio 1d. (penktadienis)
Renginio vieta: LR Generalinis Konsulatas Niujorke,
420 5th Ave, 3rd Floor, New York, NY

Registracija į renginį: ny.renginiai@urm.lt

Diskusiją moderuos: Rytų Europos Studijų
Centro direktorius, šiuo metu atliekantis
tyrimus Harvardo Universitete **Linas Kojala**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos 708-907-3000

Sekite savo siuntas: AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas: 8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankevičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

Šiuo metu jau surinkinėjame siuntas Kalėdoms!

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

PAS MUS
IR
APLINK MUS

■ **Lapkričio 19 d., sekmadienį, 11 val. r. šv.** Mišiose Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje lankysis svečias, Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiunas. Po Mišių – pabendravimas su ambasadoriumi parapijos salėje. Vaisės. 1 val. p. p. bažnyčioje – smuikininko Ivan Maksin koncertas „Po Angelo sparnu“.

■ **Lapkričio 19 d., sekmadienį, 2 val. p. p.** Čiurlionio galerija (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) kviečia į parodą-popietę „Gutauskas, Elskus, Kezys“. Renginyi skirtas Jaunimo centro ir Čiurlionio galerijos 60-mečiui. Šviesaus atminimo kun. Vaclovas Gutauskas SJ nuo 1955 m. rūpinosi Jaunimo centro finansiniais reikalais, rinko lėšas JC statybai ir išlaikymui. Apie gerb. tėvą V. Gutauską SJ papasakos parodos kuratorius dr. Audrius V. Plioplys ir Lituaniistikos tyrimo ir studijų centro tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas. Renginyje žada dalyvauti žinomo menininko Albino Elskaus vaikai – Adria Elskus, Arilda Densch ir Albin Elskus.

■ **Kviečiame į Beverly Shores, Indiana, Amerikos lietuvių klubo narių metinį atskaitinį susirinkimą**, kuris vyks lapkričio 19 d., sekmadienį, 2 val. p. p. – tuoju po 1 val. lietuviškų pamaldų Šv. Onos bažnyčioje, Beverly Shores, IN. Gausiai dalyvausime, pakviesime draugus ir pažįstamus papildyti klubo gretas. Daugiau informacijos tel. 219-512-3493 (Rūta Sidabrienė).

■ **Lapkričio 26 d., sekmadienį, šv. Mišiose Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje** dalyvaus svečias – buvęs LR ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas. Po Mišių parapijos salėje metinė ataskaita parapijiečiams ir Padėkos pietūs.

■ **Lapkričio 26 d., sekmadienį, 1 val. p. p.** Jaunimo centro (JC) Jėzuitų koplyčioje vienerių metų mirties metinių proga kun. Jaunius Kelpšas aukos šv. Mišias už pedagogę, rašytoją a. a. Stasę Petersonienę. Kviečiame atvykti pasimelsti už velionę. Po šv. Mišių JC kavinėje bus vaisės.

■ **Gruodžio 11 d., pirmadienį, 7 val. v.** New Yorko Moderna meno muziejuje (MoMA, 11 W 53rd Street, Theater 2, New York, NY) vyks vakaras su Kęstučiu Naku. Serijoje „Modern Mondays“ bus pristatytas K. Nako multimedinis spektaklis „Channel D“. Bilietai parduodami nuo lapkričio 27 d., muziejaus tel. 212-708-9400.

■ **Gruodžio 15 d., penktadienį, 6:30 val.** v. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) meno galerijoje (307 W 30th Street, New York, NY) vyks John Maciuka paskaita „Resonant Patterns: The Art of Kazys Varnelis in the Context of Bauhaus Modernism“. Šiais metais minime 100-ąsias tapytojo ir kolekcionieriaus Kazio Varnelio gimimo metines. Daugiau informacijos tel. 347-415-6379 arba el. paštu: zybuokle@gmail.com.

Padėka

Neseniai „Draugą“ pasiekė 300 dol. auka iš Lietuvių mokyklos Vašingtone. Su prierašu: „Nuoširdžiai dėkojame Jums už bendradarbiavimą. Lietuvių mokyklos Vašingtone bendruomenė“.

Mielieji mokytojai, vaikai, tėveliai! „Draugas“ didžiuojasi, kad turi galimybę su jumis bendradarbiauti, džiaugiasi, kad jaunatviškas ir spalvingas „Atžalynas“ nuolatos puošia bei praturtina jo puslapius ir su dėkingumu priima šią piniginę dovaną.

Ačiū jums visiems iš visos širdies!

Redakcija

Seniausias knygynas Lietuvoje!

WWW.MASIULIAI.COM

Siunčiame knygas, suvenyrus, dovanėles į visas pasaulio šalis.

Namams pirkti paskolas duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuomimais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@1honestlawyer.com

Jaunimo centras
5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636

2017 m. gruodžio 3 d., sekmadienį
Šv. Mišios – 2 val. p. p.
Koncertas – 3 val. p. p.
Jūratė Švedaitė-Waller (sopranas)
Iškilmingi pietūs – 4 val. p. p.
Pabendravimas, loterija – 5 val. p. p.

Daugiau informacijos tel. **773-507-8692**
Kaina – 60 dol.

JAUNIMO CENTRUI – 60

JC rėmėjas –

REKOLEKCIJOS VYRAMS

Šeštadienį, gruodžio 9 d.
9 val. r. - 1 val. p. p.
Ateitininkų namuose
1380 Castlewood Dr., Lemont, IL

„ŠV. JUOZAPAS: VYRŲ VYRAS“

Vedėjai: tėvas Lukas Laniauskas, S. J.
tėvas Gintaras Vitkus, S. J.
Matas Čyvas

Auka: \$ 20

Prašoma užsiregistruoti iš anksto:
pas Dainę Quinn: dainequinn@gmail.com, ar
Ritą Maleiškienę: 630-888-5013

Rekolekcijas ruošia: Ateitininkų Namai ir Pal. Jurgio Matulaičio misija

Skaitykite DRAUGĄ
www.draugas.org
4545 W 63 Street, Chicago, IL 60629